

FRIEDRICH KLÁRA
ROVÁSÍRÁS
TANKÖNYV
ÉS SZAKKÖRI ÖTLETTÁR

4H4A0 X1T1H+3T10

A4H1T A4M3H

MDK 034Y

Friedrich Klára

Rovásírás tankönyv és szakköri ötlettár

9H9A0 8↑↑H+3↑H0

MDK0>4Y Λ9H1Λ9M3H
H9Y43A7K ↑HK004I Λ3

Harmadik, javított kiadás
Budapest, 2005

© Friedrich Klára, 2003

Szerkesztette: Szakács Gábor

A munkafüzet dr. Hosszú Gábor rovásbetűivel készült

hageel@freemail.hu

Tipográfia:

Koricsánszky Atilla

és

Krajnyák Diána

ISBN 963 430 6780

„Sokan azt fogják hinni, jogosan tehetnek nekem szemrehányást, amiért bizonyításaim ellentmondanak egyes szaktekintélyeknek, akiket nagyra becsülnék olyan véleményeikért, melyeket a tapasztalat nem támaszt alá; ám ők nem veszik figyelembe, hogy az én tanításaim az igazi tanítómestertől, az egyszerű, tiszta tapasztalattól származnak.”

*Leonardo da Vinci
(1452–1519)*

ELŐSZÓ

A rovásírásról tartott előadások során folyamatosan felmerül az igény felnőttek, szülők, gyermekek részéről újabb gyakorlófüzet iránt. Cserkészvezetők, rovásírás oktatók is megke-restek, érdeklődtek, milyen ötletekkel lehetne színesebbé tenni a szakköri foglalkozásokat.

Az első két gyakorló füzet kiadása óta szerzett tapasztalataim megerősítettek abban, hogy legkorábban a negyedik osztály elejétől kezdjük a rovásírás oktatását. Ennek oka nem a rovásírás nehézségében keresendő, hanem a nyelvüinktől idegen elemeket tartalmazó, nehézkes, latin betűs írás kis- és nagybetűs, írott és nyomtatott változataiban.

A rovásírás, mint a magyarok őseinek írása, nyelvünkkel együtt fejlődött, tehát minden hangjára volt és van benne jel. A 10–11. században át kellett térnünk a fejletlenebb latin betűs írásra, amellyel magyar nyelvünk 13 hangját nem lehetett lejegyezni (Ty, Gy, Ny, Ly, Sz, Zs, Cs, J, K, Á, É, Ö, Ü). Csak a 19. század közepére alakult ki úgy-ahogy ezen hangjaink leírása.

A rovásírás szellemisége és oktatói nem vállalhatják fel, hogy a befolyásolható közvélemény őket okolja a latin betűs írás-olvasás zavaraiért. A harmadik osztály elvégzése után már a legrosszabb indulattal sem állíthatja senki, hogy a gyermek a rovásírás oktatása miatt nem sajátította el rendesen a latin betűs írás-olvasást. (Csak zárójelben szeretnék emlékeztetni arra, hogy amikor a nyelvüinktől és lelküinktől teljesen idegen orosz, cirill betűket kellett negyven évig tanulnunk, senki sem aggódott az illetékesek közül, mennyire zavarja a latin betűs oktatást és milyen megterhelést jelent a kis gyermekek számára.)

A rovásírás a világ legelső írásrendszerei közé tartozik, őseinkkel együtt itt a Kárpát-medencében született. Legalább 8.000 éves, mert ebből a korból már kialakult megjelenési formát igazoló leleteink vannak. Itt szeretném cáfolni azt a téves állítást, hogy az első könyveket a nyugati térítő papok hozták hazánkba. Jóval a növényi rostokból készült papír feltalálása előtt (Kína, i.e. 2. század), őseink már juhbőrből készült pergamenlapokból állították össze könyveiket, amelyek borítója az erősebb disznóbőrből készült. A pergamen a legnemesebb íráshordozók közé tartozik, fontos oklevelek, kódexek, Mátyás király Corvinái pergamenre íródtak. A pergamen feltalálói szkíta őseink voltak. A rovásbotokra csupán rövid üzeneteket, feljegyzéseket, emlékeztetőket róttak.

A rovásírás ésszerű, egyszerű, 5-6 szakköri foglalkozás alatt megtanulható. Fejleszti az intelligenciát, azaz értelmességet, a képzelőerőt, gyermek és felnőtt ismereteit, személyiségét egyaránt gazdagítja.

Tanári munkám során sajnálattal tapasztalom a magyar szókincs fogyását, az idegen szavak térnyerését. A füzet egyik célja ennek lehetőség szerint gátat vetni.

Betűinket Forrai Sándor tanár, rovásírás kutató válogatta hiteles nyelvemlékekből.

A betűtanulás sorrendjét jómagam állítottam össze több éves tanítási gyakorlat alapján.

A BETŰTANULÁS SORRENDJE

<== jobbról balra

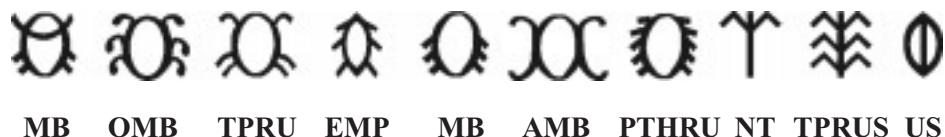
A ROVÁSÍRÁS LEGFONTOSABB SZABÁLYAI:

1. A rovásírást jobbról balra írjuk, mert legtöbb írásemlékünkben így szerepel. Lehet balról jobbra is írni, ebben az esetben azonban meg kell fordítani a betűket. Ezért inkább maradjunk a jobbról balra haladásnál, mert az írásképp így természetesebb, és rováslemlékeink bizonyossága szerint ez a hagyománykövető.
2. A szavakat szóközökkel választjuk el egymástól. Kis és nagy betűt külön nem jelölünk. Az írásjelek ugyanazok, mint a latinbetűs írásnál.
3. A rovásírásban két fajta K betű használatos. Fischer Károly Antal és Magyar Adorján szerint az egyik a szó végeire, a másik a szó belsejébe kerül. Forrai Sándor véleménye ezzel szemben az, hogy a kétfajta K használatát a mellettük lévő magánhangzók hangrendje dönti el. Egyszerűbb, és ezt az egyszerűsítést Forrai Sándor is elfogadja, ha csak a jelet használjuk K-ként. Ugyanis régen nemcsak az (e)f, (e)l, (e)m, (e)n, (e)ny, (e)r, (e)s, (e)sz hangoknál ejtették elől az e-t, hanem mindegyik mássalhangzónknál. Tehát (e)b, (e)c, (e)cs ... (e)k, ennek a jele pedig a .
4. Fontos szabály, hogy rovásírásunkban csak azokat a betűváltozatokat használhatjuk, amelyek valamely régi, hiteles rováslemlékben megtalálhatók.
5. A rovásbetűk között nincs Q, X, Y, W. Rovásírással így jelöljük őket:

Q=KV pl. Aquincum –

hiteles rovásemlékeink nem igazolják a rá vonatkozó szabályokat. (Lásd: Friedrich Klára – Szakács Gábor: *Kárpát-medencei birtoklevelünk a rovásírás*, 61. oldal), de tudjunk róla, őrizzük meg, talán felbukkan egy olyan rovásemlék, amely tisztázza szerepét.

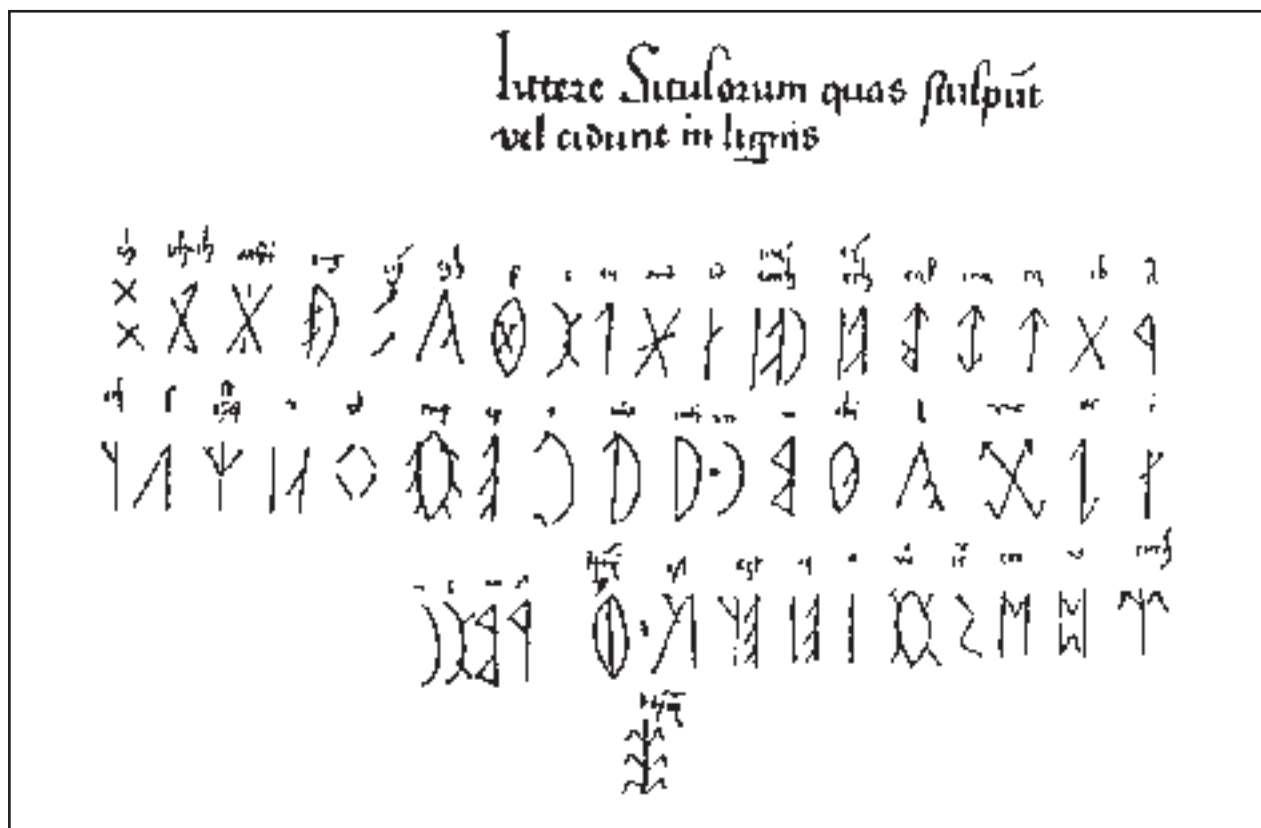
Ugyancsak nem használok az úgynevezett bogárjeleket,

mert kutatásaim szerint nem a betűrendbe tartoztak, hanem a rovásbotok tulajdonosainak névjegyei, tulajdonjegyei voltak, amelyek sok-sok másolás után, már tollal írva bekeverültek egyes ábécék betűsorába. Szövegben csupán három fordul elő, az első és a nyolcadik, a Marsigli féle botnaptáron, az ötödik a Konstatninápolyi Feliratban (Lásd a fenti mű 73. oldalán).

A rovásírásban csak nagybetűket használunk, írott és kisbetűs forma nem hátráltatja a gondolatközlést. Aki szükségesnek érzi, nagyobb betűmérettel kiemelheti a mondatok és a tulajdonnevek kezdő betűit, pl.: **H**349Λ **T**4M130

Jó gyakorlást!

A Nikolsburgi Ábécé, 1483.

GYAKORLATOK

A tankönyvhöz szükséges egy vonalas gyakorló füzet. Legjobb a nagy alakú 81-32-es, amelyben minden második sorba írjunk.

1.

Gyakorold vonalas füzetben, minden második sorba, jobbról-balra írva az itt következő sorrendben az l, 1, 1, 1, # betűket!

2.

Pótold az SZ, Í, I, D, GY betűket a következő szavakban, majd olvasd el!

é, 2 □ 1, □ 4, 1 □ D, 1 □ M, H □, M □ I, □ 3 M, 2 □
. M □ 4, □ 4 >

3.

Gyakorold vonalas füzetben, minden második sorba, jobbról-balra írva az itt következő sorrendben a 1, 1, 1, 1, K, X, X betűket!

4.

Pótold a J, T, C, ZS, Ö, B, TY betűket a következő szavakban, majd olvasd el!

é □ 1 H, X 3 □, 1 □ 4 3, A 1 □, □ 4 X, 2 □, □ 1, 2 □
. 4 □ 4, 2 M □, □ 3, H 2 □, 1 □ 2, 1 □

5.

Gyakorold vonalas füzetben, minden második sorba, jobbról-balra írva az itt következő sorrendben a A, A, A, A betűket!

6.

Pótold az S, G, L, P betűket a következő szavakban, majd olvasd el!

. 4 □ 4, □ 4 □, □ 1, 2 □, □ 1, 3 4 □, □ 2, 2 □

7.

Gyakorold vonalas füzetben, minden második sorba, jobbról-balra írva az itt következő sorrendben az 4, H, H, H betűket!

8.

Pótold az Ü, R, CS, Z betűket a következő szavakban, majd olvasd el!

□ 2, H 4 □, □ 4, 2 □, □ □ 3, 2 □, ▲ □ ⊗, ▲ □

9.

Gyakorold vonalas fűzetben, minden második sorba, jobbról-balra írva az itt következő sorrendben a **M, N, O, P, Q, R, S** betűket!

10.

Pótold a V, U, Ú, A, Á, M, K betűket a következő szavakban, majd olvasd el!

,Λ□,□⊗,∕□,∅□Λ,1□,γ□⊗,11□,□∫,∕1□
 .□∂,∂×□,4□4□,Λ□Λ

11.

Gyakorold vonalas füzetben, minden második sorba, jobbról-balra írva az itt következő sorrendben az **Ű, Ű, Ű, Ű, Ű, Ű** betűket!

12.

Pótold az N, O, Ó, Ő, É, E betűket a következő szavakban, majd olvasd el!

13.

Gyakorold vonalas fűzetben, minden második sorba, jobbról-balra írva az itt következő sorrendben az **D, Q, O, Ø, X** betűket!

14.

Pótold az NY, Ű, LY, F, H betűket a következő szavakban, majd olvasd el!

.4□ 3Hγ ,M†□,□ 3X,◊M□,□ X,H□,4□ 4,H4□
.4□ 3B,Λ 4□

15.

Írd le a neved rovásírással, gyakorold többször!

16.

Írd be a betűk párját a kockába!

	Œ		†			Ɔ	≠		Λ		Ʒ	↑
D		E		H	B			A		F		
⌘	Λ			◊			)		K	D	↑	
		LY	Ó		M	P		J				O
		X			N	Q	M			Y		
ZS	U		V	S				Ü	Z		SZ	

17.

Írd be a szavak párját a kockába!

◊4Y44		Λ4H†M	I4M4Y		4BΛ4
	FÉNY			ÁG	

⌘Λ⌘	⌘ΛK⌘4≠		H4D	D4H4X	44D		†ΛD⌘
		PARIPA				FELHŐ	

18.

Karikázd be az értelmes szavakat, és írd be a gyakorlófüzetedbe rovásírással!

,HHJΘ ,HΘ ,XK† ,ΛJ† ,Λ† ,Λ† ,†D X ,ΘD X ,4†D ,4X
 ,X⌘D† ,⌘†† ,⌘†† ,†HJ⌘ ,D H⌘ ,◊4X4Λ ,Λ†Λ ,⌘Λ
 ,†DΛ ,ΛX X⌘◊ ,H4D ,ΘH◊ ,ΛD†D† ,⌘M1 ,H41 ,X D††
 ,≠D K≠ ,≠D†≠ ,≠4D ,D4D ,4ΛD Y4B ,M⌘B ,YD B ,†ΛD
 ,ΛKH K† ,ΛKH K† ,MK ,BK ,4D H4D DΛΛ ,4D H4Λ D D ,†H D
 ,M†I ,JΛ†Λ ,ΛDΛ ,Λ4Λ ,HHJ ,HH⌘ ,D4Λ444 ,D44H44
 -4M ,H D ,H D ,YΛ4 ,Λ4 ,Λ4 ,≠M ,†M ,YD ,Y44 ,B†I
 .4YD Y ,JΛB K Y ,X X Y ,Θ X Y ,J D J H ,J D H ,D D Λ4M ,D D ≠

19.

Írd be a párját!

	III	IIIV		X	IV			V	II
4			8			1	6		2

20.

Írd be a négyzetekbe egy „reggeli” hiányzó betűit!

H □ B, A □ Y □ Y □ H, I □ M, Z □ □ K Y, Z + □ □ J □ J H
 , I Z □ , A □ I □ B Z □ Z □ , A Z □ , H □ D □ □ , H A M □ □ A
 - □ ↑ □ M □ □ , A □ I □ Y □ A, H □ A □ □ , J A □ A □
 . Y □ A A, A □ > □ A, A □ > □ A I, H □ □

21.

Írd be a hiányzó számokat!

X		IV		XXX	III		III	IV
	XXXXV		III V		IIIV	XX		II
XII	II XXXXV	X	XV	XXXX		IXX	X	IIIV

22.

Rendezd az összekevert lányneveket, írd le!

, THDS , QLAAY , ATMAJHVA , TADJMA , XCHAAAX , AOAHTA
 , T+ , TBAJHAO , QADJA , ZHJJA , AHQOJA , WJATMAJ
 , AATAAJA , QAAQBAJ+ , QJAAQA , HAAATY , AOAMAJH+
 HYJJA , AHJO , ZYHJYX , BAHHA , JTAAMA , ZBAJ , THTY
 . TJHAXXJ , OAHQA , AHAJHAA , QAD , AOHJA

23.

Írd le a szüleid, testvéreid, barátaid nevét rovásírással a gyakorlófüzetedbe!

24.

Rakj össze értelmes szavakat a szótagokból, írd le a füzetedbe!

,HJX ,HJX ,HJX ,HJX
 ,LJL ,LJL ,LJL ,HJY ,HJY ,HJY ,HJY
 ,HJY ,HJY ,HJY ,HJY ,HJY ,HJY ,HJY
 ,HJY ,HJY ,HJY ,HJY ,HJY ,HJY ,HJY

25.

Keresd az évszakokat, a hét napjait a rejtvényben! Színezd zöldre és írd be a gyakorló füzetedbe!

X	z	o	H	o	t	I	q	M	q	Y	o	t	L
L	z	Y	o	I	z	L	D	o	L	q	H	q	D
o	z	M	q	o	z	o	Y	z	z	X	X	z	o
L	H	X	t	t	z	o	z	Y	o	z	z	z	o
q	t	t	z	o	X	H	o	z	o	I	t	t	q
z	D	o	z	q	o	H	q	L	q	M	o	I	z
z	Y	H	q	t	H	z	I	K	o	z	t	t	X
L	z	z	X	K	Y	Y	q	X	z	o	I	o	z
z	o	K	Y	H	K	Y	q	H	o	z	o	X	D

26.

Keresd a párját, számozd be!

8	7	6	5	4	3	2	1
IIIIVV	IIXXX	IIIIXXXX	IIVXXXV	XV	XXV	IV	IIIIVX
87	44	19	60	51	70	59	32

Összekeveredtek a fiúnevek betűi. Rendezd, írd le!

Szólánc – folytasd 30 szóig! Írd le a gyakorlófüzetedbe!

Írj a gyakorló füzetedbe 10 olyan foglalkozást, amelyet szívesen csinálnál!

Írd le rovásszámjeggyel:

Y4X↑)†B/Y4X

Összekeveredtek az állatnevek betűi. Rendezd, írd le!

[illegible]

,>††>I ,Λ††>ž0 ,††>ž0 ,4HMO ,4XΛ>ž ,H†H4ž4Y
 -†H0 ,X0žΛž0 ,>žHžD ,H4004ž ,†Λ†Λ4Y ,04ΛH40
 .YžMž ,Λ4>I>H ,MO4ž ,04ž4H ,†ž>0 ,4Y0KH ,>Λ†X

32.

Írd be a hiányzó betűket: ezek közül választhatsz: 0, D, ž, X

,†4□□>0 ,ž4□>0 ,□4IM ,0M□ ,ΛM□ ,0†□ ,0M□
 ,40M□ ,4ž>□ ,4□>4ž ,Λ>M4□ ,H4□ ,□žž
 ,□□40 ,□>>0 ,□>K□ ,X□žΛž0 ,□žYΛ40
 ,M□□4ž ,Hž□ž0 ,□4Λ ,4□>Λ ,†□□4 ,†□4ž
 ,ΛžHž□ ,ΛK□□Kž ,0žHž□

33.

Két-három szóval egészítsd ki mondattá!

... ž40MD4
 Λ>Yž4>Λ>ž
 0>MH4>4Y0žY4ž
 >Λ>ΛΛ†H
 Λ40MO
 >Λ†H†M 4
 4 H44ž†M
 0žΛž0
 HžYΛžž4M>Λ>0 4
 žžYžMž> Y>I

	ΛΔΛΛΔΗ
	ΔΔΧΧΔΛΔΗ
	ΥΛΔΔΔΔΔΧ
	ΔΔΧΗΔΛΔ
	ΔΗΗΔΘ
	ΥΔΔΔΗΔΔ
	ΔΛΔΛΔΓ
	ΥΔΔΔΔΥΔΛ
	ΛΔΜΔΧΔΔ
	ΔΔΘΔΔΔΔΔΔ
	ΥΔΔΔΛΔΚΥ
	ΛΔΔΔΔΔΔΚΔ
	ΔΔΛΔΥΔΔΔΔΔ
	ΔΔΛΥΔΔΛΔΔ

34. Keresd a párját! Számozd be!

5	4	3	2	1
XXXVXIIIV	IIIVVXIIV	VXXXIIV	IIVVX	IVXIIV
759	651	157	980	725

35.

Írd be a hiányzó betűket. Ezek közül választhatsz: I, Y, N

, 4 A J □ 4 B H T □ H 4 M 4 □ , t □ 4 □ , 4 A t □ , 4 4 □ , A J □
 , X J □ , t t A J □ , J J □ , J A B K □ , A J > t □ , M T □
 , 4 t □ 4 B J □ □ J B , □ J B , □ J , 4 □ 4 4 , 4 4 > 4 □ □ 4 H 4 A
 , 4 > > 4 □ M , 4 4 H t □ , 4 4 4 □ > J , A J □ J 4 , t □ t 4
 . 4 t 4 4 □ □ 4 H 4 t , J t 4 A J 4 4 □ , A J A A t □ , M □ □ > J

36.

Írd le rovásszámjeggyel!

□ □ □ □ □ □ □ □	Y 4 J > 4 M J B 4 Y J
□ □ □ □ □ □	t A J > J M Y K B 4
□ □ □ □ □ □ □ □ □ □	Y J > J M t > J A t 4 B 4 Y 4 J
□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □	t > J A t 4 > J M t > J A t 4 B 4 t > J A t 4
□ □ □ □	J J B 4 Y J 4

37.

Igaz? Nem igaz? Javítva írd le!

_____ $VX = III + X$
 _____ $XXXX = XXX + X$
 _____ $IXXV = IIIVX + IIXV$
 _____ $XXXX = V + IVXX$
 _____ $IIXX = III + IIIVXXXXV$

38.

Keress rokonértelmű szavakat! Írd le!

_____ B 4 t t M
 _____ J J

Λ 9Υ9†Θ

ΛϷϷϷ

9Υ††Υ

ΛϷϷϷΛΛϷϷ

ΛϷ†ϷϷ†

ΛϷϷϷΘ

ΛϷΥϷΛ††

ΛϷϷϷ†††

39.

Írd le az ellentétét, többet is lehet!

Λ†Λ9†ϷϷΥ

Ϸ9Λ9ΥΛ††††

ϷΛΥϷΥϷ†ϷΛϷΘ

†ϷΛ9†9††††

ϷΛϷΥϷ†Ϸ†

ϷΥ††††

ΛϷΘ††

ΛϷΘ†††

ΛΛ†††

ΛϷΥ9††

40.

Mivel? Írd le latin betűkkel a füzetedbe!

,A9YŸMH ,A9YŸCH ,A900CB ,A900QIM ,A9DD9A
 ,A3DD3AH3M ,A9009H†◊ ,A9DD90H9A ,A9DD90H0C0X
 ,A3#33A ,A3#3AKX ,A3#33X ,A9#39 ,A9H09A9HŸ
 ,A9H09B93 ,A9H9M0A ,A9H9M0◊ ,A9H0X ,A9H0X
 .A3XX33 ,A9H09A9◊ ,A3XX40 ,A9XX003

41.

Egészítsd ki minél több szóvá! Írd le a gyakorlófüzetedbe is!

.XYA A0X00A9 ,9BA9 ,... A9
 ... 3Y
 ... 0X
 ... 90
 ... 9H
 ... 3I
 ... 0K
 ... MD
 ... †X
 ... 0H
 ... 3#
 0B
 M3

42.

Pótold tetszésed szerint a hiányzó szót!

.YAAAY BAHX AYAO

.BAXBBDIO A A BAYTMAZ

#Z BAYBYTHOXTO AYOZAYZAM

.OAYAM OAOOT+ATAO A

.BAXMO A YBZMAZ

43.

Írj le húsz magyar városnevet a füzetedbe!

44.

Egy betű megváltoztatásával alkoss új szavakat!

.XYA ,AAD ,#AX ,AAT ,AOX ,AYX ,AXX

.HXY

.BAM

.TAY

.HOO

.ATM

45.

Alkoss összetett szavakat! Számozd be! Írd le!

BAHKY 1

HATAB

BAOO 2

TOZH

AOAY 3

TYZT

BZHO 4

XAA

ጋሃዝላሃ

ዘለጠፍ

ፋጸፋጸ

ፋለጋፍለተ

ጸተጋጃፍ

ጸፋጸ

ሃለጃሃ

ጃፍዘተዘ

ዘጸ

ለፋገጋሃ

ፍጠፍ

ተዘላ

ጸሃጃሃጃ

ፍፋለ

ለጃጠጃለ

ለፋፀጋፋ

ፆተተ

ጋሃለ

ፋዘጃዘ

ለጋፀጋለ

ዘጃሃጃፋ

ጸጃሃ

ለለጋሃ

ጸሃጋፀ

ጋጋዘተ

ለፋዘተጠ

46.

Alkoss minél több szót a következő betűkből: ፋ, ፋ, ጃ, ተ, ለ, ፍ, ፋ, ጋ, ጋ, ጸ, ዘ, ለ, ሃ, ጠ. (legalább 60 szó készíthető), és írd be a gyakorló füzetedbe!

47.

Melyik a kakukktojás? Karikázd be!

፣ፋፀፋፋጃፋ ፣ፋፀተፋፍፋ ፣ፋፀጋፍ ፣ፋፀዘፋፍ ፣ፋፀጋተተ

፣ጋዘተፍጋፀ ፣ፋጠጋዘጋጸ ፣ጃፀጸዘጃለ ፣ፋፋፋፍ ፣ጋለፋ

፣ጋፀጋፀ ፣ፍፋፋፋፋ ፣ጋሃ ፣ዘተጠፀፋሃለተዘፍ ፣ዘጃለጋጃሃ

;H ,840C0 ,038H3H ,00C0 ,04Y4 ,0Y
 ;>D4X ,3YHK0 ,0T+ ,H>4H4> ,8>HYT↑ ,48A4
 ;4+4>40 ,A4IH>A>D43A ,4THYIM4 ,A4IH>H4#48
 ;A0 ,4Y>A43 ,A3Y>0 ,H>Y4A ,H48
 ;HT343 ,A3M483I ,AA>Y ,HT+4H ,4IMH3↑
 ;40A0A ,Y0>33A ,4Y4A4A ,A>X4A ,4YI>340
 ;Y4X40 ,H3M0A>3 ,IMAX ,4D0>I ,A3M4
 ;T433 ,>AH3A ,T440 ,TH># ,TH30 ,T↑4A
 ;0A4YD↑8 ,>A433H ,A>84AA↑M ,0Y>4
 ;YK ,↑>3A↑0 ,#3 ,↑A>D ,Y>8 ,8>H48
 ;↑4A48 ,0MX ,A↑HAA↑Y ,40>H ,A>D
 .03830 ,3I>H ,3HAKX ,A4>40 ,H48>3

48.

Keresd a párját! Számozd be!

4	3	2	1
I*IXXXV	VXIII*IV	IXIII*IX	IIII*IIIV
9004	91001	51350	12301

49.

Fejezd be! ezeket a szavakat használhatod: kályha, róka, farkas, gyík, bárány, oroszlán, madár lajhár, mormota, macska, nyúl!

4 YD↑8 ,I4M4H

,ΛΞΞΞ
 ,ΞΛΠΥΘ
 ,††ΛΞΙ
 ,ΠΩΥΥΧ
 ,†ΥΧΥΙ
 ,ΥΥΛΩΛ
 ,Ω†ΙΛΥ
 ,ΛΞΛΞΠΤΞ
 ,ΛΞΛΞΞ
 ,ΥΜΥΞ

50.

Írd le ábécé sorrendben a költők neveit a gyakorlófüzetedbe!

,ΥΛΩΞ ΛΞΘΘ† ,ΘΥΞ†Ξ †ΥΠΥΒΛΚΗΚΜ ,†>ΞΠΞΘ †ΞΠΛΚΩ
 -ΞΥΞΞ ,ΥΠΞΧΛΥ ΛΛΥΜ ,ΛΩ>Υ† †Ω††Λ†Ξ ,ΛΩ>Υ† ΔΥΠΥ
 ,ΛΩ†ΥΛ †Λ†ΠΞΥ ,Υ†ΛΥΧ †ΛΛΥΛΥΧ ,ΠΩ†>ΥΛ †Θ
 .ΠΩ†>ΥΛ Ω†ΥΛ ,ΥΛ†ΥΥΥ ΘΞΥΩ† ,ΠΩ†>ΥΛ ††ΥΩΥΩ

51.

Bontsd szavakra az egybeírt szöveget, és írd be a gyakorló füzetedbe!

ΛΞΛΞΛΙΞΛΞΥΒΞΥΞΩΩΘΥΛΞΥΒΞΥΞΛΚΗΚΜΥ

52.

Írj le 15 magyar folyónevet rovásírással!

53.

Színezd be zölddel a Himnusz szavait! Írd le a gyakorlófüzetedbe!

H	Y	A	z	B	+	+	A	q	o	z	Y	A	†	o	⊗
M	+	z	◊	o	1	D	Y	H	q	≠	q	B	X	X	q
⊗	↑	A	z	A	A	z	A	z	X	D	Y	⊗	A	z	M
z	M	≠	z	1	z	A	z	⊗	A	Y	1	M	D	K	⊗
I	≠	+	⊗	4	◊	q	z	Y	H	q	◊	I	≠	z	+
⊗	⊗	⊗	A	z	A	A	z	A	o	z	A	A	z	K	≠
z	H	Y	Y	+	◊	q	M	X	A	H	o	A	A	q	X
↑	⊗	⊗	o	z	≠	⊗	D	≠	z	Y	⊗	+	o	z	A
Y	z	+	o	z	Y	I	z	A	†	M	Y	z	q	z	H
z	Y	+	z	z	o	⊗	X	A	z	B	⊗	X	◊	†	1
A	M	B	q	≠	z	o	z	M	≠	M	z	M	H	q	B
Y	z	+	o	z	M	K	1	Y	⊗	⊗	A	↑	Y	q	Y

54.

Melyik jó az üres helyre? Írd be!

Y A M X

z≠q+, oH≠≠, q+qX

o z ↑ +

zHXz, zHX†, q+H o

↑ A o ◊

AqX, A†B, A o≠

H q M H z z I

⊗A z o z, A z D z o, A z D z o

55.

Keresd a párját, számozd be!

ՀԱՅԿ ☐

1

A4XC A ☐

ΣΜΑΛΛ 2

A 4444 ☐

3

A4H4M+ ☐

A311 4

დავითი ☐

ΛΞΧΞΛ 5

ኢትዮጵያ ☐

ፊደል 6

ΣΜΑΘ ☐

4104D 7

A4M4M ☐

AṢHSHQY

8

9A1X ☐

9

56.

Alkoss az összekevert szavakból mondatokat. Írd le a gyakorló füzetedbe!

• ԾՈՒԳՔ ԲԳԿԱԾՈՒԳԱԳՄ ՔԳԾԱՅԻ ԿՅՄԸԿՕ

[illegible]

▲ 9889+9▲▲ 7#▲ 9028313 3K0KYHKYH0 0ZYTM

9XW4X10 Y444#4)

◊KΛ43ZH ◊9YIMX ΛCHQM Δ3 4 TΛ9THO YH3Δ3Θ

.A4114XCH

YALHATLAMCH HAHAX A TXAH AYAMAYAXH

57.

Régies magyar szavak és jelentésük. Számozd be! Alkoss velük rovásírással mondatokat a gyakorlófüzetedbe!

☐ varkocs	ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱ	1
☐ flastrom	ᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ , ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ	2
☐ sajtár	ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱ	3
☐ tarsoly	ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ	4
☐ findzsa	ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ	5
☐ alamizsna	ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ	6
☐ ványadt	ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱ	7
☐ toportyán	ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ	8
☐ gulya	ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ	9
☐ véka	ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ , ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ	10
☐ ménés	ᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ	11
☐ csűr	ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ	12
☐ berzenkedik	ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ	13
☐ süveg	ᐱᐱᐱᐱ , ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ	14
☐ kéve	ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ	15
☐ poroszló	ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ	16
☐ sujtás	ᐱᐱᐱᐱᐱ , ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ	17

58.

Írd le helyes sorrendben a gyakorló füzetedbe, rovásírással!

ᐃᐱᐃᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱ
 ᐃᐱᐃᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
 ᐃᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱ
 ᐃᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
 ᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱ
 ᐃᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱ
 ᐃᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱ
 ᐃᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
 ᐃᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
 ᐃᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
 ᐃᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ

59.

Használd az idegen szavak helyett a magyar megfelelőit!

1	ambivalens	ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ	☐
2	kvalifikált	ᐱᐱᐱᐱ	☐
3	lezser	ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ	☐
4	rezsím	ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ	☐

5	doktrina	ሃሃኝሃተለኝጸንዕ	☐
6	mandátum	ዘፋሃፋጸጠዘ	☐
7	dekorál	ተኝዐዐዐዐ	☐
8	eminens	ኃፋሃ	☐
9	ukáz	ሃተተተ	☐
10	illúzió	ዘፋሃዘፋሃ	☐
11	releváns	ለኝለኝዐንፈ	☐
12	hermetikus	ኃኝፈሃኝሃኝጸዘንፀፋሃዘዘጋጸ	☐
13	ironizál	ለፋሃፋዘተጸለኝፄ	☐
14	potentát	ፄጋፈፋዘዘ	☐
15	gardrób	ዕተተጋፈጋዐዘፈ	☐
16	summa	ለፋተጋፈፋዘዐንዘዘ	☐
17	labilis	ጸኃጸሃተዕ	☐

60.

Ez az öt szó legalább 15 másikat hordoz magában. Keresd meg, írd le!

.ጸዘኝፄ ለጋለፋዘተዐ ኝሃኝፈፈኝፄ ፋፋሃፋፈ ለኝፈን

61.

Kit, kiket vinnél magaddal egy lakatlan szigetre? Írd le a gyakorló füzetbe rovásiírással!

62.

Mit, miket vinnél magaddal egy lakatlan szigetre? Írd le a gyakorló füzetbe rovásiírással!

63.

Alkoss a szavakkal két csoportot! Írd le külön-külön!.

,ΛΩΥΛΛΛ† ,ΛΩΛΛΛ†Μ ,ΛΩ1ΛΛ ,ΥΣΥΚΛ ,ΒΒ††Μ ,ΜΗΩΒΩΙ
 ,ΛΣΜ†ΣΩ ,ΛΜΗΜ† ,ΩΛΛΛ ,ΩΛΣΛΣ1 ,ΗΩΒΛΛ ,ΛΩΩΛΣΩ
 ,ΛΒ†Λ ,ΛΣ†ΗΣ ,ΛΣΥ ,ΗΛΩ ,ΗΩΥΛΧ ,ΛΛ††ΗΛΛ ,ΩΩΛΛΩ
 ,ΗΣΩΩ ,ΛΛΛΛΛ ,ΩΗΩΛΩ ,ΛΩΒΛΛΛΛ† ,ΛΩΗΛΛΛΛ
 †ΗΛΛΛΛ ,ΛΣΛΣΛΩΩ ,ΛΣΛΣ1 ,ΛΚΜΩΩ ,ΩΗΗΩΩ ,ΛΣΛΣΒ

64.

Számold be!.

4	3	2	1
XXXXV*Χ	III*ΧIIIIV	*V*XXXXV	I*XXXX*IIIIV
90.500	100.090	930.001	900.103

65.

Keresd a mondat másik felét! Írd le együtt a gyakorló füzetbe!

ΥΗΩΒ ,ΒΩΥΛΛΛΛ 1 ΜΗΩΒΩΙ

†ΩΩΩ†Β ΩΩΩΥΩΗΩΙ ΥΛΩΩΛ ΩΩΗΛΩ

†ΩΛΩΩΥΛ ΛΛΩΩ ΥΛΩΩΛ ΩΛΩΛΛΛΩΥΛ 1

,ΥΩΗΩΩΛΩΩΩΩ 1 †ΩΜ†Ω ΛΛΩΩ †Ω

ΥΗΩΒ ,ΩΚΩΩΩ ΥΛΩΩΛΛΛΛΛΛ

.ΥΩΩΩ††ΛΚΩΛΩΩ 1 ΣΛΥΗΩΛΩΩ ≠ΩΩ

.ΛΗΩΩΥΛ†ΛΛΩΩ 1Ω ΩΛ ΩΚΥ1Ω≠ ΥΩΗΩ ΥΗΩΒ

.ΣΛΩΩΥΩ †ΩΩΜ†ΩΩ 1 ΩΛ ΩΛΩΛΛ†Ω 1

.YQOQXOQO 1 XNHTHJXZAAZ #JX ☐

.AZXAZADY YJQJQO YAZ#Z ☐

66.

A XI. században a rovásírást, amelyben minden magyar hangunkra volt jel, le kellett cserélnünk a fejletlenebb latin betűs írásra, amellyel 13 hangunkat, többek között a TY, GY, NY, LY, Sz, ZS, CS-t nem tudtuk jelölni. Ezek csak a XIX. századra alakultak ki véglegesen. A rovásírásban logikusan egy jellel leírhatók. Gyakoroljuk őket, írjuk át rovásírásra.

Mátyás, Csaba Zsolt, Gyula, Szabolcs, Csilla, György, Gyöngyi, Györgyi, asszony, hattyú, fattyú, fonnyad, rossz, lecsó, kacs, meggy, konty, hely, lyuk, gólya, rozs, rizs, Zsuzsa

67.

Igaz és hazug mondatok. Az igazakat Írd le a gyakorló füzetbe!.

.JAZAATM 1 AAIHJ XXZIAZ 1 AAIHJH4#4B

.QOQHTO OQYHJYIAQM JAZZ1 AIT 1 YLQXQB

.QOQHTO OQYHJYIAQM JAZZ1 QJH 1 YLQXQB

.YAZM ZAZ# JZ#QJ AZADTB TTAJY

.YAZM AZHJ JZ#QJ AZADTB TTAJY

.AYHT TAZHJH OAHJB YQOJAZAATM THAZ H4

.AYHT AHZA TDJTHQA YQOJAZAATM THAZ H4

68.

Régies magyar szavak és jelentésük. Számozd be! Írj velük mondatokat a gyakorló füzetbe!.

☐ 1 csucsorka ☐ AZNHT ☐ 1

☐ 2 zsombor ☐ AZHJXHT ☐ 2

☐ 3 guzsaly ☐ IJH ☐ 3

☐ dümmög	ጳጥጵጸጸጸጸ 4
☐ szattyán	ጳጸጸጸጸጸጸጸጸ 5
☐ cudar	ጸጸጸጸጸጸጸጸጸ 6
☐ tilinkó	ተጋጋጸጸጸ 7
☐ csippentyű	ዘጸጸጸጸ ጸጸጸጸጸጸ 8
☐ zsezse	ዘጸጸጸጸ ጸጸጸጸጸጸጸ 9
☐ böllönködik	ጸጸጸጸጸጸጸጸ 10
☐ hitves	ጸጸጸጸ ጸጸጸጸጸጸጸጸጸ 11
☐ gúnya	ጸጸጸጸጸጸጸጸጸ 12
☐ csapász	ጸጸጸጸጸጸጸ ጸጸጸጸ 13
☐ golyhó	ጸጸጸጸጸጸጸጸ 14
☐ zegernyés	ዘጸጸጸ ጸጸጸጸጸ 15
☐ suttyomban	ጸጸጸጸጸጸጸጸጸ 16
☐ bodobács	ዘጸጸጸጸ ጸጸጸጸጸጸጸጸ 17
☐ szütyő	ጸጸጸጸጸጸጸጸጸጸ 18
☐ durákol	ጸጸጸጸጸጸጸጸጸ 19
☐ csiriz	ጸጸጸጸ ጸጸጸጸጸጸጸጸጸጸ 20

69.

A Q, X, Y, W, DZ, DZS nem tartoznak a magyar betűkészletbe. A rovásírásban az alábbi módon használjuk őket. Számozd be! Írd le a gyakorló füzetbe!.

☐ Quarelin	ΛΘΛΟ†Β ΛΧ†	1
☐ Quartz	ΙΙΟΗΞΙΟ	2
☐ xilofon	ΥΟ†ΙΟΞΛ	3
☐ taxi	†ΙΟϣ	4
☐ foxi	ΗΞΙΟϣΧ	5
☐ boxer	ΒΜ†Υ†ΜΟϣ	6
☐ oxigén	ΥΟΘΛ†ΙΟ	7
☐ Mexikó	ΒΥΗϣΜΟ	8
☐ lexikon	†ΙΟΘΘ	9
☐ Ady Endre	ΥΛ†ΙΟϣ	10
☐ Kölcsey Ferenc	ΘΟ†ΙΟΞΒ	11
☐ Ybl Miklós	Υ†ΛΞΗϣΜΟ	12
☐ Xerxész	†ΥΞΗΞΘ †ΞΗΛΚΟ	13
☐ Watt	ΞΗ†ΥΞ ††ϣ	14
☐ Wesselényi Miklós	ϣΥ†ΥΛ	15
☐ Wartburg	ΞΞΥ†	16
☐ Wagner	ΥΥϣΜ	17

☐ edző	ፈኛለጋጃሃተ	☐ 18
☐ madzag	ለጋፈፍተፄ ተወኛፈኛለፈኛጠ	☐ 19
☐ bodza	ለዝጃጃሃዝፋጠ	☐ 20
☐ dzsungel	ፋዝተጋጃ	☐ 21
☐ lándzsa	ጋዝተኛ	☐ 22
☐ dzsem	ዝኛጋለፋጠ	☐ 23
☐ Aquincum	ለፋዝተፋፄ	☐ 24

70.

Használd az idegen szavak helyett a magyar megfelelőt! Számozd be!

☐ 1 anoním	ተኝጃጃዝፋፄ	☐
☐ 2 inspiráció	ለዝፋሃ	☐
☐ 3 trezor	ፄፋፀጋፀጋፋሃ	☐
☐ 4 kooperál	ፋጃጃዝጋኛፄ	☐
☐ 5 szlogen	ጋለኛ1	☐
☐ 6 protezsál	ሃፋፈፋለጃለ , ሃኛፈጃተ	☐
☐ 7 uniformis	ፀተተጋፀጋፄሃሃፄፄ	☐
☐ 8 dialógus	ሃፋዝጋሃፈፋጠ	☐
☐ 9 partner	ለኝፈኛ1ኛዝጋፈኛ	☐
☐ 10 irritál	ወኛዝፀኛለፈኛተጋፄ	☐

11	kurzus	ሃፕሌላቅደከዐኛጽ	☐
12	enervált	ለኛለኛለጽለሌኛ	☐
13	tréner	ሃሌጋለቀፀ	☐
14	rekonstruál	ጽዘተኛ	☐
15	variáció	ኃኛሌኛሃሙኃ	☐
16	prognózis	ሌጋለጋፀሃዝቁ፭	☐
17	extrém	ዝፋሙቁ፭	☐

71.

Összekeveredett az írók vezeték és személyneve. Rendezd, írd be a gyakorló füzetbe!

vezetéknevek:

፣ቀፀኃተለ ፣ተለቁፃቀሃ ፣ዘተተዘፀፃ ፣ተቀፀፀ1 ፣ጽዘተፀ ፣ለለቀሙ
፣ጽሃባዐተፃ ፣ኛሃኛዐኛፀ ፣ተፀፀተዝቁለ ፣ተቀዝቁፃ ፣ተፀኛጽተኛ ፣ፀጽቀ
.ለሃተጽቀጽ ፣ጽሃኛፃኛ ፣ተቀሃዐቀጽ ፣ለኛፀፀተ ፣ዐኛተኛኛኛጽ ፣ቀዘፀፃ
ኛዘኛዘ ተቀዘተቁፃፃ ፣ጽለኛዘተዘኛጽ ፣ጽሃካለ ፣ተዘተፀዐቀዝ

keresztnevek:

፣ቀዘኛለ ፣ፀለቁለ ፣ኃፀዝቀ ፣ዘፀተኃቁለ ፣ኃቀሙሃለተ ፣ሃዘኛጽለቀ
፣ኃቁፃለቀዐ ፣ቀሌጋቹ ፣ዐኛሌኛ ፣ኃተሙዘኛ ፣ተኃፀፃለተሃ ፣ተኃኛዘኛፀ
.ፀቀጽተፃ ፣ኃቀሙሃለተ ፣ፀኛሃፀ1 ፣ጽሃኛተ ፣ኃቀሙሃለተ ፣ዘፀፃ
ለፀኃቀ1 ፣ለቀዝተኃቀ ፣ተኃኛዘኛፀ ፣ተኃኛዘኛፀ

1	vitalitás	ΛΣΠΠΣΛΞΒ	☐
2	tradíció	ΠΩΔΦΑΜΩΨ	☐
3	totális	ΩΨΛΩΦΨ	☐
4	korrekció	ΩΠΞΨΛΣ	☐
5	tusol	ΩΠΞΛΞΨΚΩ	☐
6	szelektál	Ω†ΠΩΔΨΜΠ	☐
7	studíroz	ΛΨΨΠΨΛ†ΞΠΘΞΞ	☐
8	rükverc	ΔΨΦΩ≠ΨΞ	☐
9	publikum	ΨΛΩΛΨΜ	☐
10	dekoncentrált	ΛΣΛ>ΚΠΚΩ	☐
11	blőd	†††ΨΛΞΨ††	☐
12	analizál	ΨΠΧ, ΨΧΩΨΛΩ	☐
13	irracionális	>ΞΛΨΩΠΞΠΠ	☐
14	honorárium	ΛΞ†ΛΞΨ	☐
15	szponzor	ΠΞΦΞΛΞ	☐
16	intuíció	ΨΠΩΠΨ	☐
17	obligát	Ψ>ΞΦΨΠΨΨ	☐

XV✱–IVXXXX✱	☐	ᲛᲠᲡᲠᲗ	.I	1
IXXXX✱–IVXX✱	☐	ᲛᲠᲗᲛ	.I	2
IIXXV✱–IIXV✱	☐	ᲠᲗᲛ	.I	3
IIIVXXXX✱–✱	☐	ᲛᲛᲠᲗᲠ		4
IIIXV✱–XV✱	☐	ᲠᲗᲛ	.I	5
IIIX✱–IVXXXXV✱	☐	ᲛᲠᲗᲠ	.I	6
IXXXX✱–IXXX✱	☐	ᲛᲛᲠᲗᲛ	.I	7
IIIXV✱–IIXV✱	☐	ᲛᲠᲡᲠᲗ	.II	8
IIIXXV✱–IIIXV✱	☐	ᲠᲗᲛ	.II	9
IVXX✱–VXXXXV✱	☐	ᲠᲗᲛ	.II	10
IIIXV✱–IIIXV✱	☐	ᲛᲠᲡᲠᲗ	.III	11
V✱–IIIX✱	☐	ᲛᲠᲗᲠ	.II	12
IIVXXV✱–IIIXXV✱	☐	ᲛᲠᲡᲠᲗ	.III	13
IVXXXXV✱–IIXV✱	☐	ᲠᲗᲛ	.III	14
IIXV✱–IXXXX✱	☐	ᲛᲠᲗ	.I	15
VXXXXV✱–IIVXXV✱	☐	ᲛᲠᲗᲠ	.III	16
XXV✱–VXXXX✱	☐	ᲛᲠᲗᲛ	.II	17

XXXXVXII*–IIXXVXII* ☐

4A3X .III ☐ 18

IXIII*–XXXXVXII* ☐

39M7A† .V ☐ 19

IIXXVXII*–IIXVXII* ☐

2A14A (330) .III ☐ 20

VXXXII*–VXII* ☐

3H33 .III ☐ 21

(Dümmerth Dezső alapján)

74.

Szólások és magyarázataik. Keresd a párját, számozd be! Írd le rovásírással a gyakorló füzetbe! (O. Nagy Gábor: Szólások és közmondások. Talentum, 8. kiadás)

1 A halat úszni tanítja ☐ 20M101 334 ☐

2 Más tűzénél melegszik ☐ 0†+30A303 ☐

3 Kiadja az obsitot ☐ 7K0 7373A34 110H ☐

4 Kiporolja az irháját ☐ 7737 74110H ,AK30X ☐

5 Egy korpán híznak ☐ A303 334 ☐

6 Ne pipázz, ha nincs dohányod ☐ 0†+30A303+404 ☐

7 Nem enged a 48-ból ☐ A303H404Y ☐

8 Nem teszi ki az ablakba ☐ 0†+30A4110H ☐

9 Pedzi, mint agár a nyulat ☐ A3X†04A4M 333 73143 ☐

10 Beleharap a savanyú almába ☐ 73730 4H14A4M3TI ☐

11 Árkot ás valakinek ☐ 7†04A4M 7333 ,+A40A3 ☐

12 Aki kutyával fekszik, bolhával kel ☐ 74††474H4X A33 +H4A4M ☐

- 13 Kiugrasztja a nyulat a bokorból ዘጃጠጠጃ ለጋ1 ☐
- 14 Eben gubát cserél ሃሃጋለጠዘጃX ☐
- 15 Az ingét is odaadná ተጋዘጋተጋለ ላዘዘፋፋ ፋX1ፋX ☐
- 16 Vág az esze ፋ XጋKጠካፋ ጃጃለ ፊተቱጃ ☐
- ለፋፋፋፋፋፋፋፋ**
- 17 Élére rakja a garast ተዘጃፋ ፋXለጋጠጋተ ጋጃለጃጃጃጃጃጃጃ ☐
- 18 Belé bújt az ördög ዘጃፋጃጃጃተ ጃጋ ,1ጠጋዘቱፋፋ ጃጋ ☐
- 19 Fabatkát sem ér ሃጋለጠጋተ ፋ ተጋጃሃዘጃለጃጃ ተተዘጃፋ ☐
- 20 Felöntött a garatra ሃዘጋጃጃ ፋ ላዘዘጋጠጃ ☐
- 21 Lyukas a marka ጃጠጃጠ ፊተፋጃጃጃተ ጃጃጋ ☐
- 22 Kákán is csomót keres ጋጃጠጃሃፋጃሃዘጃ ☐
- 23 Vaj van a fején ዘጃጃተጃጠጠጃ ዘፋ ፊተተጋፋፋፋፋፋ ☐
- 24 Ha magyar kenyeret eszel, becsüld a magyart ,ጃሃተዘጃ ዘጃXጃጃ ዘፋቱፋጃ ፋ ☐
- ጋተጋጃተፋፋፋ**
- 25 Magyar ember nyelvén hordja a szívét ጃ1ጠካዘጃX ,ፊጋጃሃዘፋፋጠጃ ሃፋፋ ☐
- !ሃጃጃጋጋ ዘፋቱፋጃ ፋ**

I. .YTΛΞΛΞΒ ΔΡΒΗΔΘΦΞ ΥΔΛΓΗΘΛΛ ΛΞ ΥΔΞΛΞΙ

II. ,ΛΞΘ ΗΔΘΔΓ Ξ ,ΛΞΙΘΞΘ ΗΔΘΤΒ

.ΛΞΘ ΔΓΗ ΗΔΘΛΓΒ ,ΙΞΛΞ ΗΞΙΦΞ

,ΛΓΞΒΓΛ ΛΤΛΞΒ ,ΞΗΥ ΔΞΗΔΤ

.ΛΓΤΛΓ ΞΥΤΙ ΔΓΗΔΤΔΓΜ Γ

III. ΓΛΓ ΥΔΔΞΗΤΥ ΞΙ ,ΓΙΓΘΥΞΛΞ ΔΞΗΞΔ

ΓΛΓΗΤΜ ΥΔΔΞΜΥΚ ΔΓΛΓ ΥΔΔΞΗΤΥ ΞΙ

ΞΔΗΞΛΞΜΞΛΦΔΚΦ ΥΞ ΔΓΛΓΗΤΜ ΥΔΔΞΜΥΚ

.ΞΔΗΞΗΞ ΦΔΔΔΔΔΞ ΔΤΞΔΗΞΛΞΜΞΛΦΔΚΦ

ΔΓΗΘ ,ΔΔΓΔ ,ΔΞΥΞ ,ΔΔΓΔΔΞ ,ΜΞ ☐

ΤΛΔΞ ☐

ΞΔ ☐

Tedd ábécé sorrendbe az 1920-ban, a trianoni döntés alkalmával elcsatolt délvidéki helységneveket, és írd le a gyakorló füzetedbe. Gyűjts még hozzá a történelmi atlaszból!

,ΗΓΜΔΛΞΧ ,ΓΔΗΔΥΔΓΗ ,ΓΜΤΔΞΛΔΛΛ ,ΥΓΧΒΔΙΓΗΔΒ

ΛΞΛΞΙΛΞΤΗΞΞ ,ΔΞΞ ,ΤΥΙΓΗΓΞ ,ΓΗΓΞΤΓΛ ,ΗΓΜΔΗΓΤ

, 4 + 4 , 4 0 + 4 X 4 I , H 4 X , H 0 X 8 0 H , Y H 4 8 A K H K M , > 4 + H 8 X
 , 8 H 8 X 0 K H K Y , 8 H 8 X 0 , 4 Y T > 4 0 H 4 # 4 8 , 4 Y 8 H , 0 > + T M 1 W
 , D > Y 8 X , 0 4 8 T 8 Y 8 H 4 # 4 8 , 8 D H 8 H 4 # 4 8 , 4 + > T 0 T 0 # 4 D
 A 4 A A 4 I H 4 M + W , T 8 A H 8 M , 0 8 8 H 4 A 4 M A 4 Y D 0 H 0 Y , D 0 8 T H

77.

Tedd ábécé sorrendbe az 1920-ban, a trianoni döntés alkalmával elcsatolt kárpátaljai helységneveket, és írd le a gyakorló füzetedbe. Gyűjts még hozzá a történelmi atlaszból!

, D 8 H , D 0 H X 0 + # 4 D , H 4 M A > W , D > H 8 H 8 H , 4 D H 8 H 8 X # 4 D
 Y 4 A , A 8 H 8 X # 4 D , 4 M A > A T , W A 4 0 1 W A 8 H 8 X , H 0 A > 0 H
 , 0 A T M , 0 0 H 0 X # 4 D , A 8 A 8 H # 4 D , 1 4 Y W 8 # 4 D , D 4 A > X # 4 D
 , T H 4 M , H 4 0 > W 8 , H K 0 T 4 H 4 Y , Y I W 8 , 8 H > Y , 4 H 4 8 4 X A W X
 0 > 8 0 8 , 0 4 A 1 W 4 I T Y , + 4 A 4 8 # 4 D , D 0 I 4 0 8 H 8 8 , I 4 I A 8 H 8 X

78.

Tedd ábécé sorrendbe az 1920-ban, a trianoni döntés alkalmával elcsatolt erdélyi helységneveket, és írd le a gyakorló füzetedbe. Gyűjts még hozzá a történelmi atlaszból!

, H 4 M A 8 A 8 A , 8 4 A T H , 0 > H 4 0 # 4 D , A > T , 0 0 8 > A # 4 A T I
 , 0 4 H , A 4 H 4 A > 0 , 0 A A 4 H X , 4 + H 0 Y , 4 + 8 H 8 I 0 T H , + 4 H 4
 , 4 H W H , 4 Y D > A 4 I # 4 D , 0 8 8 H 4 A 4 M A > H 4 8 , H 4 M Y > A > 0
 , H 4 M H > 8 8 0 4 A W # , T Y 8 8 > H 4 8 Y 4 I , + 8 D 8 # 4 D , 8 T H 8 Y I 8 X
 , H 4 M A 8 8 Y , A > A 4 A T M , + 4 H 4 M # 4 D , 0 8 8 H 4 A 4 M T + H > 0
 4 + T 8 T > 0 X , H > M A > H 4 8 , 4 M A 4 0 0 4 8 T 8 H > , 0 > I 4 > 0 H

79.

Tedd ábécé sorrendbe az 1920-ban, a trianoni döntés alkalmával elcsatolt őrvidéki helységneveket, és írd le a gyakorló füzetedbe. Gyűjts még hozzá a történelmi atlaszból!

- ԽԻԳԻ ԵՆԿԻՊՅՔԳԵՆ ԳՄԱԳԹՆՉԱՌԻՅ ԳԻԻՃՈՎԻԺ
 - ՆՉԻՖՉՆ ԵՆՈՎԻԹ ԳՆՎՃՔՅԻՆՃՅԹՉԻՆՅԹ ԳՄԱԳԹ
 ԵՆՈՎՊՃԼՉԻՉԽ ԳՈՆԱ ԳՄՎԻ ԵՎԻԻՉԽՉԻ ԻՆՎԻՃԻՆՅԹ
 ԵՆՉՉՉԻ ԻՎՄԱԿԻԿՄԱԳՄ ԻՃՉՆԱԳ ԻՃՉՆԱՅԹ
 - ԳՃՎԻ ԵՎԱԼՉԻՎԱՔԳԵՆ ԻՎՄԻՎՅՅՅՆՆ ԼՅՆԿԹՃՅՅՔ
 ՎՃԻԻԻՆՅ ԳՄԱԳԹՔԳԵՆ ԳՄԱԳԹՎՎՔ ԻՆՎԻՃԻՆՅԹ

80.

Tedd ábécé sorrendbe az 1920-ban, a trianoni döntés alkalmával elcsatolt felvidéki helységneveket, és írd le a gyakorló füzetedbe. Gyűjts még hozzá a történelmi atlaszból!

ԵՆՈՎՆ ԳԻՎԻԺ ԵՆՎՉՅ ԵՆՃԳԻՆՅԻՎՈՒԻ ԵՆՎՎՅՉՈ
 ԳՆՎՃԻՃՅԱՅՆ ԳՆԱՉՈՎԻ ԳՆԱԳՈ ԵՆՎՉԻ ԳՃՅՉԻՔԳԵՆ
 ԼՅՆԻՅՅՅ ԼՉԱՌԻՅԻՆՅՎՅՅԻՆՅ ԵՆՎՅՆՅՈ ԵՆՆՉՅԻՎ
 ԵՆՎՎԻ ԳՆՎԱԳՆ ԼՅՎՉԻԻ ԳՆԱՉՎ ԳՆՎԻՎՃ ԵՆՆԱ
 ԻՎՆ ԵՆՆԱՅԹ ԼՎԱՅՉՅԻ ԵՆՈՎՅ ԳՄՆԱ ԻՅՔՅՅՔԳԵՆ
 ԵՆՎՄԻՆ ԳՆՆՅՉՆ ԳԻԻՔԳԵՆ ԳՆՎՃԳՈՆՎՅ ԵՆՆԱՅՅ
 ԵՆՎՆ ԼԿԻՎՃՆ ԳՆԱՎՆՉՎ ԳՃՅՉԻՅԻՆ ԵՆՆԱԳԻ
 ԵՆԿԹՅՅՅՅՅ ԳՆԱՎՎՎՎՎՎՎ ԳՆՎՃՅՅՅՅՅՅՅ

SOKAT TETTEK A ROVÁSÍRÁS FENNMARADÁSÁÉRT, NE FELEJTSÜK EL ŐKET !

Ábécé, vagy időrendi sorrendben írd le a nevüket rovásírással a gyakorlófüzetedbe!

Magyar Adorján	(1887–1978) néprajzgyűjtő, kultúrtörténész
Torma Zsófia	(1840–1899) a világ legelső régésznoje
Csallány Dezső	(20. század) régész, múzeumigazgató
Thelegdi János	(1574–1647) rovásírás tankönyvíró (Rudimenta), később katolikus főpap
Forrai Sándor	(1913–) tanár, írástörténész, oktató, rovásírással kapcsolatos könyvek szerzője
L. F. Marsigli	(1658–1730) olasz térképész, hidrológus, botanikus, hadmérnök, hadtörténész, tábornok
Debreczeni Miklós	(19–20. század) bíró, rovásíráskutató, történész
Fischer Károly Antal	(1842–1926) katonatiszt, rovásíráskutató
Szamosközi István	(1570–1612) Bocskai István fejedelem történésze
Ráduly János	(20. század) az erdélyi rovás emlékek kutatója, gyűjtője
Tar Mihály	(19. század) juhász, a számrovás, a botra rovás tudósa, őrzője
Petrovay János	(19–20. század) Tar Mihály barátja, a rovásírás őrzője
Kiszely István	(20. század) antropológus, régész
Kájoni János	(1629–1687) csíksomlyói ferences rendi szerzetes
Harsányi János	(17. század) egyetemi hallgató, a rovásírás ábécéjét eljuttatja Oxfordba, ahol könyvben jelenik meg
Bod Péter	(1712–1769) református pap, író
Lakatos István	(18. század) csíksomlyói plébános, rovásírás gyűjtő
Kapossy Sámuel	(17–18. század) erdélyi, gyulafehérvári főiskolai tanár
Bél Mátyás	(1684–1749) evangélikus lelkész, polihisztor, kora legnagyobb tudósa, tankönyvet is írt a rovásírásról
Dr. Esze Tamás	(20. század) református presbiter, levéltári gondnok, a rovás emlékek gyűjtője
Révai Miklós	(1750–1807) tatari gróf, rovásábécék gyűjtője (Sebestyén Gyula szerint). Jobbágy származású piarista tanár, tankönyvíró (Szerb Antal szerint)

Horvát István	(1774–1846) művelődéstörténész, felismerte, hogy a magyar nyelv ősnyelv
Makfalvi Farkaslaki Mátyás	(17. század, Erdély) rovásírásos feljegyzése maradt fenn 1624-ből
Zakariás János	(18. század) Peruban térítő jezsuita szerzetes
Sebestyén Gyula	(1864–1943) néprajzkutató, múzeumigazgató, a Magyar Tudományos Akadémia tagja
Rettegi István	(18. század) földrajztudós
Tetétleni Szabó Gyula	(20. század) a debreceni rovókör szervezője
Szekeres Lajos	(20. század) parajdi sóbányász és fafaragó
Miskolczi Csuják István	(1575–1645) református prédikátor, Bethlen Gábor udvari papja
Miskolczi Csuják Gáspár	(István fia, 17. század) a rovásírás terjesztője
Szenczi Molnár Albert	(1576–1634) író, református prédikátor
Fehérné Walter Anna	(1915 – ?) emigráns történész, szerkesztő. Nagy műve Az ékírástól a rovásírásig című összefoglaló munka.
Baranyai Decsi János	(16–17. század) a marosvásárhelyi Református Főiskola tanára
Szabó Károly	(1824–1890) történész, bibliográfus
Jakubovich Emil	(1883–1935) nyelvész, a Nemzeti Múzeum könyvtárigazgatója
Németh Gyula	(1890–1976) nyelvész, turkológus, őstörténész
Fehér Mátyás Jenő	(1913–1978) domonkos rendi történész, emigrációban élő író
Fadrusz János	(1858–1903) szobrász, a kolozsvári Mátyás szobor és a zilahi rovásírásos Tuhutum emlékmű alkotója
Szentkatolnay Bálint Gábor	(1844–1913) nyelvtudós, őstörténész, rovásírás gyűjteményét, feljegyzéseit Hunfalvy Pál elégettette
Csepregi Ferenc	(20. század) a somogyi táltos köveket és palatáblát örökölte őseitől
Gödri Ferenc	(18. század) sepsiszentgyörgyi polgármester
Musnai György	(17. század) az erdélyi, énlakai unitárius templom rovásfeliratának készítője, pap.
Musnai Jenő	(20. század) Musnai György leszármazottja, svájci állampolgár, a svájci hunok történetét írta meg
Dernschwam János	(1494–1567) német pénzverő, utazó, könyvgyűjtő, író
Keteji Székely Tamás	(16. század) Törökországba küldött követség tagja, a Konstantinápolyi Felirat rovója

Somogyi Antal	(19. század) rovásírásos könyvet ad ki „Régi magyar énekek” címmel, emiatt hamisítással vádolják
Barátosi Lénárth Lajos	(20. század) a tászoktetői kőfeliratokról írt
Pataky László	(20. század) mérnök, rovásíráskutató
Andrássy Kurta János	(20. század) szobrász, rovásíráskutató
Geleji Katona István	(1594–1649) erdélyi református püspök, a gyulafehérvári kollégium tanára
Dezserickzky Ince	(18. század) nyitrai kegyesrendi szerzetes, a csíkszentmiklósi felirat közlője
Lisznyai Kovács Pál	(17. század) székely krónikás
Jerney János	(1800–1855) utazó, őstörténész, nyelvész
Kémenes Antal	(19–20. század) Csíkszeredai gimnáziumi tanár, a tászoktetői kövek leírója
Vitéz Szakonyi István	(1911–1974) rovásíráskutató, emigráns, a Margit-szigeti rovásfeliratos kő megmentője
Orbán Balázs	(1830–1890) művelődéstörténész, néprajztudós, az énlakai rovásfelirat felfedezője
Badiny Jós Ferenc	(1909 –) történész, író
Wass Albert	(1908–1998) író, költő, Hagyaték című könyvében méltó emléket állít a táltosoknak és rovásírásnak
Vén András	(XIX. század) tordosi tanító, Torma Zsófia segítője

Fehérné Walter Anna könyvéből.

A HANGOS OLVASÁS TANANYAGA

1.

Meixner Ildikó: Nyuszi Nyiszi

ΛζΜΗΞΟ .ΥΛΩΜ 4ΤΘ ΧΧΞΛΤΟΛΞΛ ΟΞΤΙΜΩ ΤΗΤΩ ΤΙΜΩ
-ΟΩΧ 4 ,ΟΩΩΞΘ 4 Ο4ΥΛΩΜ Τ4Υ4Η4Χ ,ΥΛΩΜ ΤΙΜΩΛΤΟ
-ΤΙΜΩ ΜΙΩΞ ΥΩ :ΥΛΩΜ ΛΤ ΗΩΥ4Χ .ΛΤ Ο4ΘΗΤΩ 4 ,ΟΩΗ
.ΥΥΞΛΛΞΒ ΩΤΗΞ Η4 ΛΞ ΥΛ4ΛΗ4Ω 4ΜΩΛΛΞΛ ΥΛ4Θ
-4Λ ΥΩ - 4ΟΜΩ4 ΤΙΜΩ ΥΛΩ - ,Β4ΤΘΛΤΟ ,Β4ΤΘΛΤΟ,,
-4ΛΗ4Ω ,ΟΩΥΜΘ ΗΤΞ ΞΤ,, “!Β4ΟΛΞ ΛΞΒ ,4ΟΩΗ 4 ΟΤΟ
“!ΗΞ ΒΞΛ 4ΧΒΩΒΩΩ 4 4ΟΩΗ 4 !ΟΩΥ4ΥΛ4Μ ,ΟΩΛ
Η4 .ΥΤ4Λ4Ι ΧΧ4ΜΩΥ ΤΗΤΩ ,4ΟΜΩ4 ΤΙΜΩ ΥΛΞΞΧ 4Χ4ΤΞ
4ΥΛ4ΧΩΛ ΛΩΗΤΙΙΞΒ Η4Β ΚΩΞΘ Λ4Λ4Β 4 ΥΥΞΛΛΞΒ ΩΤΗΞ
,ΥΛΜΤΗΩΘΛΞΒ ΤΗΤΩ “!Β4ΥΥ4Λ4 ,4ΟΩΗ 4 ΥΥΤ,, :ΥΤ4Λ4
ΗΞ ,ΩΞ,, .Λ4Μ4ΟΩΗ 4 Υ4Λ4Β 4ΥΛ4Λ4Υ ΞΧΒΞΙ Η4Β ΞΤ
ΥΩΒ44Ο - !ΛΜΞΤΙΜΩ 4ΞΜΞ ,ΩΛ4Μ 4ΧΒΩΗΩΩ4Υ 4 ΔΩΗΤΧ
-ΥΞΛ ΛΤ ΒΩΔΞ Η4Β !ΛΞΒ ΟΞΛΞ ΞΜΛ4Λ - .4ΟΩΗ 4 4ΤΩ
- “!4ΤΘΤΙΜΩ 4 ΥΥΞΛ 4ΜΩΞ ,ΤΥΞΞΛΞΗΞΟ Τ4ΟΜΩ4 !ΛΥ
.ΞΗΛΩΘ ΥΩΗΛΜ ΞΜΛΞΞΧΛΛΥΩ ΤΗΤΩ .ΥΥΩΤΩΜΩΩΛ
ΤΙΜΩ 4 4ΥΩΥΤΩΩΥ ΛΞ ,ΗΩΩΩΧ 4 4ΥΛΛΛ - “!ΟΞΥΤΛΞΛ,,
.ΛΩΛΞ 4ΟΩΗ 4 4ΥΗ4Ο4Υ ΛΤ ΛΞ .ΥΤΞΛΞΜΞΛ 4 ΥΥΩΛΞ
4ΥΒ4ΟΛΞ Λ4Μ4Λ4 ΛΞ ,4ΘΗΤΩ 4 4ΥΛΛΛ - “!ΟΞΥΤΛΞΛ,,
ΛΞ ,Υ4ΔΩΩΛ4 Η4 ΥΛΩ - “!ΟΞΥΤΛΞΛ,, .Υ4ΟΗ4Θ 4ΟΩΗ 4

1. ሃሳብህ ተሰጥቶ ተሰጥቶ . ሃጽተኝ ሆኖ ለሃሳብህ ጽሑፍ ስላለሁ
 - ለሃሳብህ ለሰጠኝ ሰጠኝ . ሃሳብህ ለሰጠኝ ሰጠኝ ለሰጠኝ
 ለሰጠኝ ለሰጠኝ - ! ለሰጠኝ ለሰጠኝ . ለሰጠኝ
 ለሰጠኝ . “! ለሰጠኝ ለሰጠኝ ለሰጠኝ ለሰጠኝ - . ለሰጠኝ
 ለሰጠኝ - . ተሰጥቶ ለሰጠኝ ለሰጠኝ ለሰጠኝ ለሰጠኝ
 “! ለሰጠኝ ለሰጠኝ ለሰጠኝ ለሰጠኝ

3.

Pilinszky János: A kőszívű király (részletek)

1. ሰጠኝ ለሰጠኝ ለሰጠኝ
 . ለሰጠኝ ለሰጠኝ ለሰጠኝ

5. ሰጠኝ ለሰጠኝ ለሰጠኝ
 . ለሰጠኝ ለሰጠኝ ለሰጠኝ

6. ለሰጠኝ ለሰጠኝ ለሰጠኝ
 . ለሰጠኝ ለሰጠኝ ለሰጠኝ

7. ለሰጠኝ ለሰጠኝ ለሰጠኝ
 . ለሰጠኝ ለሰጠኝ ለሰጠኝ

1. ሰጠኝ ለሰጠኝ ለሰጠኝ
 . ለሰጠኝ ለሰጠኝ ለሰጠኝ

2. ለሰጠኝ ለሰጠኝ ለሰጠኝ
 . ለሰጠኝ ለሰጠኝ ለሰጠኝ

3. ለሰጠኝ ለሰጠኝ ለሰጠኝ
 . ለሰጠኝ ለሰጠኝ ለሰጠኝ

4. ለሰጠኝ ለሰጠኝ ለሰጠኝ
 . ለሰጠኝ ለሰጠኝ ለሰጠኝ

11.
 ሃዘንሃባዝባጃ ፋ ሃንዕተፃ ለ
 ፣ዕባዕዕገ ተጋዘገለ ዕጋጋጸጸጸ
 ፣ዕባዘተዕ ፋ ሃዘገለ ዕባዘ ፣ሃዘገለ
 .ዕባዕዕገለባዘዘባዘ ፋ ጋባሃጃ

8.
 ሃባ ጋጃጠን ዕለለባ ሃንጃ
 ፣ጃጠንጃጠተዕፃባ ሃንጋለጋጋጋጸ
 ሃባ ጋጃጠን ዕለለባ ሃንጃ
 .ጃዘፃጃጃጃጃጃ ሃጃጃ ፃጃጋ

12.
 ሃሃባጃ ፋ ዕለለባዝ ለጃዕንፅ
 ፣ጃጠን ፋጸባዘባጠ ለባለባፃ
 ባተፅ ለተዕ ጃዕዕተዘተዕ
 .ጃጸጃጃ ሃተባጃባ ፣ሃንጋሃጃፅ

9.
 ዕንገለጃ ሃዘገለ ዕጃዕንገለጃ
 ፣ዕንጋሃጃጃጃጃ ፋባዘ ፣ዕንጋሃጃጃጃጃ
 ፣ዕባዘተዕ ፋ ሃንጃለዘጃለጃዕ
 .ዕንጋጃጃ ፋባገለጃጋዕ ዕባገለጃጋዕ

13.
 ሃንጋተጋዕለባዘጃ ለን ሃጃ
 ፣ሃባ ጋጃጠን ዕጋለ ዕጋለ ለንፃ
 ፣ሃተጃጃጋ ጃጠንጃዘጃ
 .ሃባለጋዘባጠ ባጠለባገለጋዕ

10.
 ዕጋለባዘዘባዘ ፋ ዘጋዕዕጃ
 ጃጃጋ ጃዕዘጸ ለጋዘጋባለባ
 ለጋጸለጃሃጃለጋጃዘ ፋ ሃንገገተዕ
 .ጃጸጃጃ ዕባዘተዕ ፋ

2.

Friedrich Klára: Roga, hun király

-ዘባዘዘጋጋ ተፅጂ ለን ለጋሃጋሃጋሃ ተባዘጋጋ ጃዘተጋጋ ዘንዕተፃ
 .ለጋዘፀባዘተዕ ጋጃጋ ባለጋዘ ዘገጋጃጃ ፃባዘጋለለባጃ ለጋሃጋሃጋጃጃ
 -ሃጋጋጋሃዘገገ ተለጃጸባዘጋዕ ፋ .ሃጋጋጠ ባጸባጸጃጋ ባለተሃሃ ባለጋዘ
 ለባለተጋጃዘ ፣ለባጋዘ ፣ባጠጃጃዘ ፣ባለተለጋዘ ፣ባለጋዘ ፣ባጋዘ ዕጋዘተ
 ፣ለባጋዘ ፣ለባጋዘ ሃንገገገገገገ ዕጋጋጃጋ ተተባጠለ ፋ .ዕተሃገለፃጃ ጋጃጠን
 ተዘዘጋ ሃጃጃጃጃ ጋጃጋጋ ዘባጋዘ ጃጃ ለን ዕጃጃጋተባለባዘ ጠጋዘ ፣ባጋዘ
 .ጃዘጃጃ ዕጋጋጃጋ ፋ ሃጃዘጃጋ ጋባገገገ XXXIII ባለጋዘ .ሃንዕንገለፃጃ
 -ጎለገጃጃጋ ተባተባፃጋጃጃጃ ለን ተዘጋጃጃጃጃ ተለገጠተዕተጋጃዘ
 -ባተጋዘተጸ ጋጃጋ ፋ ተዕ ጃሃጃሃጃገዘጃ ሃገጸጸጋጃጋለጃጃ ፋ ለጃጠንገለ

ᄡᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡ ᄡᄡ
ᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡ ᄡ
ᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡ ᄡ
ᄡᄡᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡ ᄡ

ᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡ
ᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡ
ᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡᄡ
ᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡ

ᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡᄡ ᄡ
ᄡᄡᄡ ᄡ ᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡ
ᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡ
ᄡᄡᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡ ᄡ

ᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡ ᄡᄡ
ᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡ ᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡ
ᄡᄡᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡ
ᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡ

ᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡ
ᄡᄡᄡᄡᄡᄡ ᄡ ᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡᄡ
ᄡᄡᄡ : ᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡᄡ ᄡ ᄡ
ᄡᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡ ᄡᄡ ᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡᄡ

☞ Olvasásra ajánlom még Priszkosz rétor fennmaradt írását, amelyet Koricsánszky Atilla írt át rovásírásra A Napút ábécéje című könyvében.

☞ Igen jó olvasási gyakorlat, ha rovásírásos naplót vezetünk, majd egy hét múlva a leírtakat felolvassuk.

KAKUKK

A rovásírásban az egyetlen nehézséget a K betű jelenti, amelyből kettő van. Legalább hétféle szabályt állítottak fel használatára a kutatók. Sajnos rováslemlékeink egyik elméletet sem igazolják. A kakukk szónál is látható, milyen furcsaságok jönnek létre e szabályok alkalmazásával.

Az igazi K nagy valószínűséggel a jel, az EK, mivel ez illik a régi, elől ejtett E-vel sorolt betűrendbe: A, Á, EB, EC, ECS, ED, E, É, EF, EG, EGY, EH, I, Í, EJ, EK, EL, ELY, EM, EN, ENY, O, Ó, Ö, Ő, EP, ER, ES, ESZ, ET, ETY, U, Ú, Ü, Ű, EV, EZ, EZS.

A zavar elkerülése végett használjuk írásunkban csak a jelet.

A másik „vég” K – – esetleg a többes szám jele lehetett valamikor, de ezt még nem volt időm bizonyítani. A kakukk szó ajánlott írása tehát:

Hogyan írjuk le a KAKUKK szót rovásírással a kutatók álláspontja szerint?

1. a szavak elején és végén, ha „A” magánhangzó következik utána!

Thelegdi János

2. A a szóvégi „AK” szótag jelölésére szolgál.

Sebestyén Gyula

3. A -t csak szóban, a -t csak szó végén (szó elején?).

Magyar Adorján

4. Az előző elmélet, ha úgy gondolta, hogy a szónak két vége van.

Magyar Adorján

5. Mély magánhangzók mellett , magas magánhangzók mellett (msh-k mellett?)

Forrai Sándor

6. Mélyhangrendű szavakban , magasban (vegyesben?).

Libisch Győző

7. Mélyhangrendű magánhangzók után .

Für Zoltán

RÖVIDÍTÉSEK ÉS ÖSSZEROVÁSOK

Az Előszóban már írtam, de ismét hangsúlyozom, hogy szkíta – pártus – hun – avar őseinknek voltak könyvei, amelyeket a szkíták által feltalált pergamenre rovásírással írtak. Egy szkíta könyvről Szamosközy István tudósít, egy pártus pergamen töredék pedig fenn is maradt. Összerovás nem látható rajta, valószínű, hogy őseink könyveikben teljesen kiírták a szavakat. A rövidítést és összerovást többnyire a botokon alkalmazták, feljegyzéseknek, emlékeztetőknek, amikor úton voltak, vagy a futárok hírvivő botjain.

A rovásírásban rövidítés alatt az E hang kihagyását értjük. Mint a kakukk szó leírásánál láttuk, régen elől ejtett E hanggal sorolták a mássalhangzókat, tehát a rovásírásos mássalhangzóink elé az E hang odaértendő. Így a rovasbetűknek szótag, sőt némelyeknek szó értékük is van, pl. **X** = EB, **#** = Egy, **▲** = EL, **■** = EZ.

Tehát íráskor az E hang kihagyható, de ha szó végén áll, mindig ki kell írni.

Pl. gyermek	=	◇#M#
gyermeke	=	◇#M#
gyermekeim	=	◇#M#

Más magánhangzót is ki lehet hagyni, ha ugyanabból több van a szóban, de mivel csak az E kihagyása magától értetődő, ezért a más magánhangzóból az elsőt mindig ki kell írni.

Pl. hatalmas	=	▲#A#Y#
hatalma	=	▲#A#Y#
hatalmasak	=	◇▲#A#Y#

Csak olyan rövidítéseket alkalmazzunk, amelyek nem ellenkeznek az iskolában oktatott helyesírási szabályokkal. Ezért nem javaslom sem a torlódó mássalhangzók, sem a hosszú mássalhangzók egyik tagjának elhagyását.

Mind a gyerek, mind a felnőtt rovásírók kedvencei a játékos, talányos, szellemes összerovások, betűkötések, idegen szóval ligatúrák. A legfontosabb, hogy a szó önállóan is értelmezhető legyen, szövegkörnyezet nélkül. Thelegdi János, a tudomásunk szerinti első rovásírás tankönyv írója felhívja figyelmünket, hogy a szótagolás rendjét igyekezzünk figyelembe venni. Pl. helyesebb a magyar szót így összeróni: **HA#B**, mint így: **HA#B**

Forrai Sándor, Koricsánszky Atilla, Dittler Ferenc és jómagam ötleteiből mutatok be néhány összerovási lehetőséget. Lejegyzésükre az igen szépen „rovásíró” Dittler Ferenc építészrt kértem meg, mivel a számítógép nem tudja követni ősi írásunk összerovásának változatos lehetőségeit. Ötletességét, szellemességét csak az emberi agy és kéz tudja kifejezni.

PÉLDÁK: (Megfejtés a 67. oldalon)

– ΛΛΟ : ΞΥΛΛΒ : ΥΛΛΛΘ : ΟΒΗ† : ΗΧΒ
 : ΧΧ : Ψ : ΜΛ : ΑΛ : ΜΔ : ΔΔ : ΒΛ†Ο
 : Η : ΨΒ : Μ : Ξ : ΗΜ : Ξ : Ξ : ΗΛ : ΗΛ
 : †Λ : ΞΔ : ΞΔ : ΜΛ : Ξ : ΜΔ : ΗΛ
 : Α : Α : Α : † : ΧΛ : Ξ : Α : Ξ : Μ : Ξ
 : Α) : Ξ : Ξ : ΑΛ : Λ : Ο† : Ο† : Ο† : †
 : ΥΟ : Υ : ΛΔ : ΛΔ : ΑΛ : ΑΛΛΛ : ΑΛΛΛ
 : ΑΛ : ΑΛ : ΟΛΛΛ : ΑΛ : ΑΛ : ΑΛ : ΟΛ
 : ΑΛ : ΑΛΛΛ : ΟΛΛΛ : ΟΛΛΛ : ΟΛΛΛ : ΟΛΛΛ : ΥΛ
 : Λ : Λ : ΛΛ : ΛΛ : ΛΛΛ : ΛΛΛ : ΛΛΛ : ΛΛ

ΛΛΛΛΛ	ΟΛΛΛΛΛ	Λ	ΥΛΛΛΛ	ΟΥΛΛΛΛ	Λ
ΛΛΛΛΛ	ΛΛΛΛΛ	Λ	ΥΛΛΛΛ	ΟΥΛΛΛΛ	Λ
ΛΛΛΛΛ	ΛΛΛΛΛ	Λ	ΥΛΛΛΛ	ΟΥΛΛΛΛ	Λ
ΛΛΛΛΛ	ΛΛΛΛΛ	Λ	ΥΛΛΛΛ	ΟΥΛΛΛΛ	Λ

Véleményem, és a frissen, befolyásmentesen gondolkodó gyerekek véleménye is, hogy a **Λ** jel hangértéke nem US, hanem NNY, azaz hosszú NY. Ennek megfelelően került be a rövidítések közé is.

Ha bizonytalanok vagyunk egy szó rövidítésében, vagy összerovásában, inkább írjuk ki teljesen. Ne erőltessük mindenáron, aki olvassa, hálás lesz érte.

SZAKKÖRI ÖTLETTÁR

Eszközsükséglet

1. A Forrai féle ábécé minden gyereknek. Ebből mindig legyen több tartalékban.
2. Egy sorozat A4-es méretű rovás betűkép, egyik sarkában kis méretben a latin betűk.
Ezt a szakkörvezető készíti el.
3. Kartonlapok, vonalzó, olló, filctollak a tanulói betűkártyák elkészítéséhez.
4. Egy doboz gyurma tanulónként.

Feladatok:

A feladatokat az alábbi sorrendben, a tanulók haladásának megfelelően osztjuk be.

1.

Beszélgetés az írásról, jelentőségéről.

Milyen régi az írás ?

Kik hozták létre az első írásokat ?

Milyen írásfajtákat ismerünk ?

(Gyűjtőmunka, képek, lexikális adatok)

2.

A rovás ábécé bemutatása, kiosztása a gyerekeknek.

Ismertetés: a rovásírás a magyarok őseinek az írása. A legrégebb írásfajta közé tartozik, amelyben nyelvünk minden hangjára volt és van jel. A X.-XI. század táján a latin betűs írás szorította ki, amelynek kisebb betűkészletével nem lehetett 13 hangunkat(Ty, Gy, Ny, Ly. SZ, ZS, CS, J, K, Á, É, Ö, Ü) lejegyezni.

Jobbról balra kell írni. Nincs külön írott és kisbetűs változata

Beszélgetés – milyennek találják a rovásírást, összehasonlítva a többi ábécével?

3.

Írjuk le a nevünket rovásjelekkel, jobbról balra.

- 4.** SZ, Í, I, D, GY, – **I, 1, 1, 1, #** mint legegyszerűbb betűk képének elhelyezése a táblán, kiválasztásuk az ábécéből bekarikázással, írásuk gyakorlása.
- 5.** A betűk elkészítése gyurmából. A gyurmabetűk letakarása és felismerésük tapintással.
- 6.** Minden tanuló elkészíti kartonpapírból a saját betűkártyáit.
- 7.** J, T, C, ZS, Ö, B, Ty – **1, 1, 1, 1, K, X, X** betűk képének elhelyezése a táblán, kiválasztásuk az ábécéből bekarikázással, írásuk gyakorlása.
- 8.** A betűk elkészítése gyurmából. A gyurmabetűk letakarása és felismerésük tapintással.
- 9.** Minden tanuló elkészíti kartonpapírból a saját betűkártyáit.
- 10.** S, G, L, P – **Λ, Λ, Λ, 1** betűk képének elhelyezése a táblán, kiválasztásuk az ábécéből bekarikázással, írásuk gyakorlása.
- 11.** A betűk elkészítése gyurmából. A gyurmabetűk letakarása és felismerésük tapintással.
- 12.** Minden tanuló elkészíti kartonpapírból a saját betűkártyáit.
- 13.** Ü, R, CS, Z – **h, H, H, H** betűk képének elhelyezése a táblán, kiválasztásuk az ábécéből bekarikázással, írásuk gyakorlása.
- 14.** A betűk elkészítése gyurmából. A gyurmabetűk letakarása és felismerésük tapintással.
- 15.** Minden tanuló elkészíti kartonpapírból a saját betűkártyáit.
- 16.** V, U, Ú, A, Á, M, K – **M, M, M, 1, 1, 1, 1** betűk képének elhelyezése a táblán, kiválasztásuk az ábécéből bekarikázással, írásuk gyakorlása.
- 17.** A betűk elkészítése gyurmából. A gyurmabetűk letakarása és felismerésük tapintással.
- 18.** Minden tanuló elkészíti kartonpapírból a saját betűkártyáit.
- 19.** N, O, Ó, Ő, É, E, – **1, 1, 1, 1, 1, 1** betűk képének elhelyezése a táblán, kiválasztásuk az ábécéből bekarikázással, írásuk gyakorlása.

- 20.** A betűk elkészítése gyurmából. A gyurmabetűk letakarása és felismerésük tapintással.
- 21.** Minden tanuló elkészíti kartonpapírból a saját betűkártyáit.
- 22.** NY, Ű, LY, F, H – **Đ, Œ, Ø, Ø, Œ** betűk képének elhelyezése a táblán, kiválasztásuk az ábécéből bekarikázással, írásuk gyakorlása.
- 23.** A betűk elkészítése gyurmából. A gyurmabetűk letakarása és felismerésük tapintással.
- 24.** Minden tanuló elkészíti kartonpapírból a saját betűkártyáit.
- 25.** Most már minden betűt ismerünk, játszunk a betűkártyákkal!
A) Hangoztatom a betűt, a gyerekek felmutatják a megfelelő kártyát.
B) Felmutatom a kártyát, a gyerekek hangoztatják a betűt.
C) Tíz rovásjeles betűkártya húzása, ezekből a betűkből minél több szó alkotása, leírása.
- 26.** Táblára 6–7 rovásjel írása, ki tud többet leírni emlékezetből.
- 27.** Egymás hátára írjuk a betűket, felismerés.
- 28.** Szókártyák készítése, szó- és képkártyák egyeztetése.
- 29.** 3–4 szókártya húzása, ezekkel mondatalkotás, majd leírás.
- 30.** A táblán 6–8 szó rovásírással, majd letöröljük, ki tud többet leírni emlékezetből.
- 31.** A tanulók eltakarják a szemüket, közben a táblára szavak, vagy mondatok kerülnek.
A) Ki tudja hamarabb elolvasni.
B) Ki tudja hamarabb leírni.
- 32.** Diktálás utáni írás, majd egymás munkájának javítása.
- 33.** Szépírási verseny.
- 34.** Szólottó. Két darab A4-es lapra ugyanazokat a szavakat fénymásoljuk latin betűkkel és rovásírással, kb. 25-öt. Az egyiket a szavak szerint szétvágjuk, összekeverjük. Ezeket minden tanulónak kiosztjuk. Az győz, aki hamarabb befedi a szavakat a párjukkal. Több ilyen lapsorozatot lehet készíteni.

- 35.** Csoportosítás
Szókártyák szétválogatása főfogalom szerint, pl. növény, állat stb.
- 36.** Tréfás feladatokat tartalmazó mondatok húzása, amelyeket el kell végezni, pl. húzd meg a padtársad fülét stb.
- 37.** Mondatok húzása, lemásolása, átírása latin betűre.
- 38.** Írás gyorsasági verseny.
- 39.** Olvasás gyorsasági verseny.
- 40.** Hangos olvasás mondatonként. Aki nem tudja folytatni, zálogot ad.
- 41.** Válogató olvasás: például csak olyan szavakat olvasunk fel, amelyekben egy bizonyos, gyakorlandó betű van, vagy csak az élőlényeket jelentő szavakat stb.
- 42.** A tanulók előtt lévő hosszú rovásírásos szövegből néhány szót felírok a táblára, karikázzák be. Ki találja meg leghamarabb?
- 43.** Nem írom fel a keresendő szót, csak kimondom. Karikázzák be!
- 44.** Szétvágott, összekevert mondatok rendezése, leírása.
- 45.** Mondatokra vágott, összekevert történet időrendi sorrendbe rakása.
- 46.** Rovásírásos keresztrejtvények szerkesztése.

Számrovás gyakorlása

Rovásszámjegyeinkkel, amelyek között nulla nincs, műveleteket végezni, milliós számjegyeket leírni jelenleg nem tudunk, ez azonban nem jelenti azt, hogy ők sem tudtak, biztosan volt rá ötletes módszerük.

- 47.** Számok másolása, olvasása, diktálás utáni írása
tízes, húszas, ötvenes, százaz, ezres, tízezres, százezres körben.
- 48.** Hangoztatom a számot, a tanulók felmutatják a számkártyát.
- 49.** Felmutatom a számot, a gyerekek hangoztatják.
- 50.** Rovásszámjegyes számkártyák húzása, a tanulók írják le arab számmal.

51.

Arab számok húzása, a tanulók írják le rovásszámjeggyel.

52.

Számok hangos olvasása feladatlapról.

53.

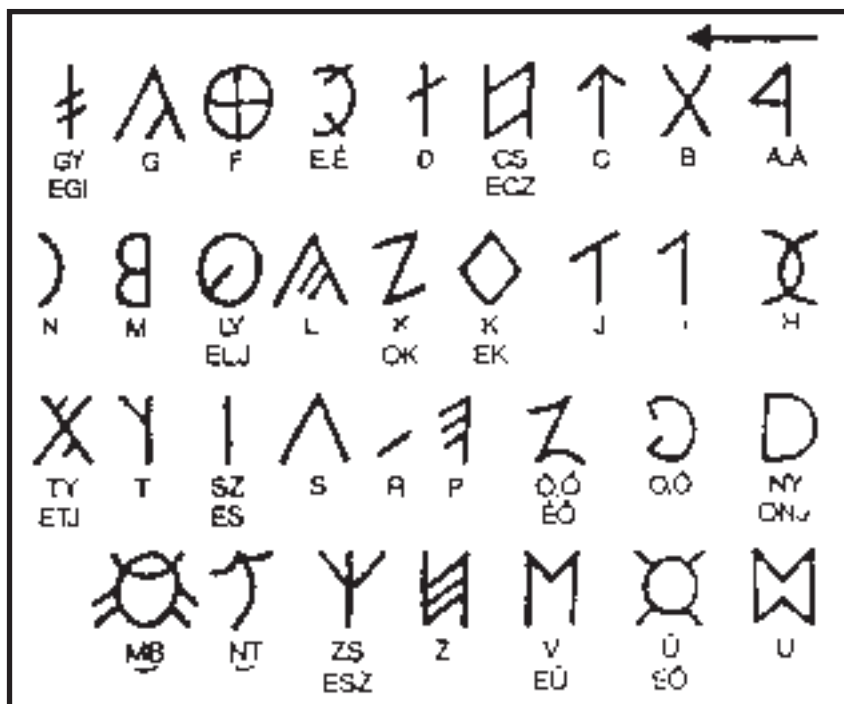
A gyakorló füzetben a dátum leírása minden foglalkozáson rovásszámjeggyel.

54.

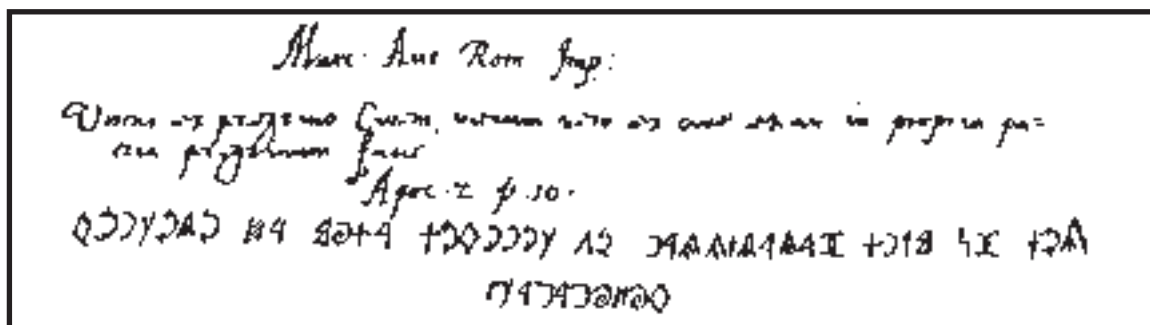
A tananyagban szereplő költők, írók, stb. születési, halálozási idejének leírása rovásszámjegyekkel.

Házi feladatok

1. Átírások rovásírásról latin betűre, latin betűről rovásírásra, kisebb fogalmazások, szóbetű- és számkártyák készítése.
2. Rovásfeliratok készítése gyöngyből, gabona magvakból: kartonpapírra halványan ráírjuk a szavakat. A vonalakat bekenjük ragasztóval és ebbe illesztjük a magvakat, vagy a gyöngyöket. Kiállítás készülhet belőle.
3. Napló vezetése rovásírással.

A botnaptár ábécéje a XII.–XIII. századból. (Forrai Sándor könyvéből)

Miskolci Csuják Gáspár album lapja 1654-ből. (Sebestyén Gyula könyvéből)

ROVÁSÍRÁS ÉS EURÓPA

Szamosvölgyi Péter, Sátoraljaújhely polgármestere a gyökerek fontosságáról

Miközben Európa népei egymással versengve igyekeznek hangsúlyozni kulturális örökségüket, értékeiket, és az Amerikai Egyesült Államok saját nemzeti büszkeségétől eltelve magának tulajdonítja a világ igazságosztó szerepét, a Kárpát-medencében a nemzettudat mégoly parányi rezdülése is heves indulatokat váltott ki. Szamosvölgyi Péter, Sátoraljaújhely polgármestere egy határozatban többek között a rovásírás megismerését is célul tűzte ki.

– Mikor ismerte meg a rovásírást ?

– 1990-ben egy ausztriai cserkészisztésképző táborban a felkészítés része volt a rovásírás elsajátítása, majd a megszerzett ismeretek továbbadása a csapathoz tartozó gyerekeknek. Igaz ugyan, hogy más irányú elfoglaltságom miatt az elmúlt hat-hét évben kissé megkopott a táborban szerzett tudásom, de az alapvető ismereteim azóta is megmaradtak.

– Ön egy határozati javaslat mellékletében javasolta a székely-magyar rovásírás kialakulásával, alapjaival, jelentőségével való megismerkedést. Egyeztetett előzőleg valakivel az elképzelését, vagy csupán egyéni kezdeményezésről beszélhetünk?

– Senkivel nem egyeztettem, a testületi ülésen egészítettem ki vele azt a napirendi pontot, amelyik az uniós csatlakozás jegyében önkormányzati feladatként egy egész képzési sorozatot próbált ráerőltetni a képviselőkre. Ez a határozati javaslat több szempontot foglalt magában a milliós nagyságrendű nyelv-, és számítógépes tanfolyamoktól kezdve a legkülönbözőbb uniós képzésekig. Az egész előterjesztésben csak arra volnék kíváncsi, hogy kik lennének azok a hiteles személyek, akik például az Unióról tartanának továbbképzést, vagy számítógépes tanfolyamot annak a hivatali dolgozónak, aki már évek óta használja a számítógépet? Erre a javaslatáradatra jegyeztem meg, kivetítve azt az egész országra is és benne Sátoraljaújhelyre, hogy a felfokozott csatlakozási hevületben jó lenne, ha nemzeti értékeink, történelmünk és hagyományaink is valahogy szerepet kapnának. És ha a képviselő testület már újabb számítógépes tanfolyamot is be tud állítani a költségvetésbe, akkor miért ne foglalkozhatna a magyar rovásírással is.

– Javaslatával kapcsolatban kialakult-e egységes álláspont a pártok képviselői között, vagy mindenki egyéni belátása szerint szavazott?

– Minthogy javaslatomat az ülésen tettem meg, nem is lehetett előzőleg a pártokban egyeztetés, mindenkinek a helyszínen kellett eldöntenie, hogy támogatja-e, vagy sem. A szavazás eredménye 10 igen, 8 nem, 1 tartózkodás volt és még az MSZP-s képviselők is megoszlottak. Egy biztos, a vitában egyetlen hangos szó, vagy ellenvélemény nem hang-

zott el abban a stílusban, ami később következett.

– *Mely politikai oldalról kapta a legerősebb támadást?*

– A testületi ülést követő napon valakik a tömegtájékoztatáshoz fordultak, a bulvárlapok és kereskedelmi televíziók persze azonnal ráharaptak a témára. Újságírók, tudósítók kérdezték baloldali képviselőtársainkat, akik el is mondták ilyen-olyan véleményüket.

– *Azóta hogyan állnak Önhöz a képviselők és főként a hivatal dolgozói? A sajtó egy része roppantul sajnálni kezdte az alkalmazottakat, akik úgymond 'körmölhetik majd a több ezer éves jeleket' a határozatok lejegyzésekor. Sikerült fellázítani a polgármesteri hivatal dolgozóit?*

– Szerencsére a polgármesteri hivatalban dolgozó nyolcvanegynéhány személy jelentős része már a testületi ülést is figyelemmel kísérte, tehát jól tudta, hogy nem a sajtó által kiforgatott feladatokról van szó, másfelől józanul gondolkodó magyar emberek. Számukra teljesen egyértelmű volt, hogy a rovásírás és annak gyakorlati alkalmazása nem kötelező. Csupán jelképes felhívásról volt szó, mely szerint a csatlakozás jegyében jó lenne nem kiönteni a gyereket is a fürdővízzel. De hadd mondok el az előzményeket is! A Sátoraljaúj-helytől nem messze lévő honfoglalás kori faluban, Berzsenyben, található egy olyan falumúzeum, amely a gyakorlatban is képes bemutatni a honfoglalás korának életmódját. Ezt kereste fel Jürgen Köppen úr, az Európai Unió nagykövete és jegyezte meg az ott látott rovásírásról, hogy „Ezzel a páratlan kultúrával és hagyománnyal együtt kell nekünk Magyarországot az Európai Unióba.”

Nem azt mondta, hogy rovásírást kell alkalmaznia a magyaroknak, hanem csupán annyit, hogy ezt a kultúrkincset, kultúrvilágot magunkkal kell hoznunk, ha nem akarunk nagyon rövid időn belül feloldódni az európai közösségben.

– *Vajon támadói tudják-e, hogy a japánok, görögök, héberek, kínaiak, szlávok, arabok is megtartották eredeti írásjeleiket, ráadásul egy részüik ugyanúgy jobbról balra halad, ahogyan a mi rovásírásunk is?*

– Ehhez aligha tudnak hozzászólni, viszont nagy fokú tudatlanságot, kissé sarkítva, írástudatlanságot árulnak el, amikor lesajnáló, cinikus, beteges hozzáállásukról vélik úgy, úgy ettől európaiak. A magyar múlt szerves része a tudomásom szerint legalább 4.500 éves rovásírásunk. Ha ezt összevetnék a most használt latin betűs írásmódunk idejével, akkor jobb, ha lehunyják a szemünket és csendben elvörösödnék. Ellenpéldaként hoztam fel az EU-ban található gael nyelvet, ami az angol utcanév tábláknál, köztéri szobroknál is megtalálható. Bár ott sem használja mindenki a hétköznapi életben, mégis rendkívül büszkéek rá. Megdöbbenő, hogy Magyarországon bírálat tárgya lehet az, aki bár az említettekhez hasonlóan gondolkodik, ám társadalmi csoportot sem gazdaságilag, sem erkölcsileg nem károsít. Öt éve vagyok polgármester, ezalatt hoztam vagy ezeröt száz határozatot, de a kutya sem figyelt arra, hogy uszodát, sportcsarnokot

építettünk, kizárólag a rovásírás említése keltette fel ebben a formában a tömegtájékoztatás érdeklődését. A betérjesztéssel ugyan nem vágytam népszerűsége, de több száz telefon, vilámlével, fax után most már azt mondom, arra talán jó volt, hogy az emberek józan, történelmet szerető többsége kicsit elgondolkozzon, jelenleg merre is tart ez az ország.

– *Az egyik bulvárlap azzal támadta, hogy a rovásírás kezdetlegesebb a latinnál, mert nincsenek benne nagybetűk, (egyébként csak azok vannak), ékezetek (ezek meg nem kellenek, mert önálló betűk jelölik), és hogy hazánkban csak a témával foglalkozó szakemberek használják. Mi erre az Ön válasza?*

– A Kárpát-medencében csak a cserkész szövetség keretében húszezer gyerek találkozik rendszeresen ezzel az írásmóddal, akiket pedig alaposabban érdekel, azok a különböző előadásokon bővíthetik ismereteiket. Szabolcs-Szatmár-Bereg-megyében például egy munkaterv keretében az egyetemek, főiskolák bizonyos karain a tanulmányaikban találkoznak vele a diákok. Ha ehhez hozzáteszem azokat, akik magánszorgalomból, vagy tudományos kutatásaik, illetve a Magyar Rovók és Rovásírók Országos Szövetségének (új neve Forrai Sándor Rovásíró Kör) ismeretterjesztő tevékenysége révén találkoznak ezzel az írásformával, akkor százezres nagyságrendről beszélhetünk. Ez egy nagyváros lélekszáma, aminek a semmibevétele egyes bulvárlapok és kereskedelmi rádiók nagyfokú hozzá nem értését sugallja. Véleményem szerint mindenkinek, így az újságírónak is, fel kell készülnie és tájékozódnia a saját szakterületén, ha a nyilvánosság elé lép.

– *„Szakértők” szerint több milliós költséget jelent az átállás, a jelek megtanulása. Ezzel szemben ez eddigi csúcsot egy 24 éves fiatalember tartja, aki a pár száz forintos gyakorló fizet alapján másfél óra alatt elsajátította a rovásírást. Hol itt a milliós költség?*

– Ezt végképp nem tudom, ha csak a cikkíró nem az egész továbbképzési munkatervre gondolt, amelyben a rovásírás elsajátításának javaslata szerepel. Az ezzel kapcsolatos, és érdeklődés esetén két-három alkalommal történő történelmi előadást, csupán útiköltség térítés fejében többen is ingyen vállalták.

– *Nyugaton világhírességek énekelnek az Ön által említett és a hétköznapi gyakorlatban nem használt gael nyelven, köztük a Clanned együttes, Enya, Kate Bush csillagok, így a Who, Iron Maiden, Jam együttesek brit zászlókba bugyolálva lépnek fel, Union Jack mintás zakót, trikót húznak, miközben nálunk bírálat tárgya a nemzeti viselet, a magyar beszéd, a nemzeti lobogó, a rovásírás. Ezek a jelenségek egy szála felfűzhetők.*

– Így van. Sajnálatos, hogy a 21. század elején ősdi, régies gondolkodású, ha nem még ettől is rosszabb jelzőkkel illetett személy az, aki nemzetben gondolkodik, és aki a hagyományból valamiféle büszkeséget érez a fölött, hogy egy ilyen kis ország és egy ilyen kicsi nép megmaradhatott magyarnak. Nem véletlenül támogatom azt a kezdeményezést, hogy Széphalmon,

Kazinczy Ferenc emléksarnoka és sírja között felépüljön a Magyar Nyelv Múzeuma. Ez egyébként a pályázati munkatervünkben is szerepel, és két évvel ezelőtt az alapkövetétel is megtörtént. Ha a Sátorlajaújrhelyhez tartozó Széphalomban megépül a múzeum, akkor annak komoly része lesz az ősi rovásírás. Ha elhisszük, hogy nehéz versenyhelyzetben lesz részünk az Európai Unióban, akkor az ország is, mint versenycsapat, nehéz helyzetben lesz. Az embereket csak bizonyos közös értékek – gyökerek és hagyományok – tesznek csapattá, összefogott gárdává. Ha ezekkel nem rendelkezik, akkor a csapat eleve vesztesre van ítélve. Meg kell vizsgálnunk, hogy Európa kis országai mitől tudnak sikeresek és értékesek lenni.

– *A bejelentését követő támadások után több száz visszajelzést említett. Felhívták-e például polgármesterek?*

– Eddig csupán egyikük jelezte egyetértését, a többiek kívánnak, tartózkodnak. A Fidesz kulturális kabinetje az egy nappal később Zemplénben tartott sajtótájékoztatója keretében Halász János úr, a kabinet vezetője kiállt az ötlet és az elképzelés mellett. Ezzel együtt talán nem is biztos, hogy ezt a mozgalmat a városok vezetőségének kell kezdeményeznie, hanem sokkal inkább a józan, magyar értékeket valló pedagógusoknak, civil szervezeteknek. Jó példa volt, amit a művészekkel kapcsolatban említett, hiszen az író Michael Flatley is attól lett közismert, hogy saját hagyományos táncukat mutatta be. Ezzel szemben a magyarországi Experidance társulat magyar néptánc elemekre épített csodálatos koreográfiája hiába sikeres külföldön, idehaza alig kapja meg az őt megillető tiszteletet és támogatást.

Szakács Gábor

Magyar Demokrata 2003/28.

CSÍKSZEREDAI QUO VADIS SZÉKELYFÖLD? KONFERENCIA

Zárónyilatkozat

Székelyföld autonómiáját csakis együtt, közös akarattal érhetjük el. Legyen ennek az útnak első mérföldköve az Isten ajándékaként elnyert székely rovásírás közkinccsé tétele. Kérjük pedagógusainkat és a szülőket, tanítsák gyermekeinket, hogy sajátítsák el e kincset. Kérjük székely településeink önkormányzati testületeit, hogy a helységnév-táblákon tüntessék fel a települések nevét a székely rovásírással is.

Csíkszereda, 2003, június 21-én

Isten áldása legyen a munkánkon!

KÖSZÖNET

Köszönet mindenk előtt szkíta – pártus – hun – avar őseinknek, a régi rovóknak, akik ezt a csodálatos örökséget reánk hagyták.

Köszönet, sajnos már csak halála után Meixner Ildikónak, a magyar oktatásügy egyik legnagyobb alakjának, mivel a zavaros, ám támogatott olvasástanítási elméletek közepette sok küzdelemmel ismét tekintélyt tudott teremteni a magyar nyelvnek legjobban megfelelő, elemző – összetevő - szótagoló módszernek, és ezzel gyerekek tömegét mentette meg a kudarcoktól és juttatta az olvasás öröméhez.

Köszönet Forrai Sándornak, a rovásírást kutató, oktató, rendszerező, terjesztő munkásságáért, és mert magas életkora, betegsége ellenére példamutató erővel és önzetlenséggel osztja meg szellemi kincseit a rovásírás iránt érdeklődőkkel.

Köszönet Dr. Jeszenszkyne Gallai Gabriellának, aki a Budapest, XVI. kerületi Móra Ferenc Általános Iskola igazgatójaként a szakkörnek és a nem kevés „felfordulást” jelentő Kárpát-medencei Rovásírásversenyeknek helyt ad és ezek szervezésében az iskola több tanárával együtt hatékonyan részt vállal.

Köszönet Szakács Gábornak, aki fáradhatatlanul segített abban, hogy az utóbbi hét évben több mint ezer gyermeket és felnőttet taníthattam meg a rovásírásra, valamint szervező munkája eredményeként hazai és határon túli gyermekek százai mérhették le tudásukat eddig négy Kárpát-medencei Rovásírásversenyen.

Köszönet Dittler Ferenc építésznek az igen szép átírásokért, jelvény és plakáttervekért.

Köszönet azoknak a tanítóknak, tanároknak, cserkészvezetőknek, akik az esetleg nem kis helyi ellenállást legyőzve a rovásírás oktatásának lehetőségét kiharcolják, a gyerekeket a versenyekre kitűnően felkészítik és szabadidejüket feláldozva elhosszú útjukkal a versenyekre határon innen és túlról, akár Debrecenből, akár Erdélyből, Felvidékről, Délvidékről, Kárpátaljáról.

A fennmaradás jogáért küzdő nemzet érdekében végzett erőfeszítésük fontosabb, mint azoké a „tudósoké”, akik korlátlan szabadidő és anyagi lehetőség birtokában kiadott könyveikben, a rovásírást, mint kizárólag kiváltságos koponyák által felfogható tant állítják be és véget nem érően értekeznek a rovásírás jelképrendszeréről, miközben ezt a jelképrendszert (amely kétségtelenül létezik, csak másképp) gyökértelenül, néprajzi, régészeti

összefüggések, továbbá bármiféle tanítási gyakorlat nélkül önkényesen, megfellebbezhetetlenül, a rovásírás terjesztőit és oktatóit lebecsülve mutatják be.

A rovásírás nem csak szent örökség, hanem elsajátítása a magyar nemzet minden tagjának – életkorra és foglalkozásra való tekintet nélkül – nemes feladata. A fejletlenebb latin betűs írás ránk kényszerítése előtt a magyarok ősei között nem volt analfabéta, a juhász gyerekektől a fejedelmekig mindenki írástudó volt. Míg Nyugat-Európában a 8. században a Frank birodalom császára külföldről volt kénytelen írástudó szerzeteseket hozatni, addig itt a Kárpát-medence területén, őshazánkban, már az újkőkorban, 6–7000 évvel ezelőtt – talán az egész világon először – szervezett olvasás-írás tanítás folyt, mint ahogyan ezt Torma Zsófia régészről tízezret is meghaladó, Maros parti, rovásjeles agyagkorongjai bizonyítják.

Legyünk büszkék őseinkre, az ő útjukon egyetlen lépés sem vész kárba!

⋮H4†48:4:J7AJA:44+AA:JA

⋮YYSAA5⊗:YB3J

ISTEN ÁLDÁSA LENGJEN A MAGYAR NEMZET FÖLÖTT

A Fischer Károly Antal könyvéből (1889)

4	4	X	↑	H	†	3	3	3	◇	Λ
A	Á	B	C	CS	D	E	E	F	G	
†	3	†	1	◇	1	Λ	◇	3		
GY	H	I	J	K	K	L	LY	M		
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
N	NY	O	Ö	P	R	S	SZ			
Y	X	3	4	M	3	Y				
T	TY	U	Ü	V	Z	ZS				

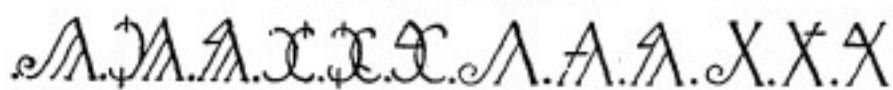
„Az ősmagyar rovásírás betűsora” Fehérné Walter Anna könyvéből-

Székely ábéczék									
Hang- érték	Felegdy János, 1598.	Kajoni, 1679.	Harsányi, 1678.	Kaposi (Bél M.)	Anonym., 1680.	Dobai, 1661.	Udvarhelyi 1661.	Dézi, 1661.	Oertelius, 1719.
a, á b c cs d e é f g gy h i j k-k l ly m n ny o, ó ö, ő p R r S Sz t ty u, ú ü, ő v z zs	4 4 X X ↑ H + f 3 ⊕ ⊕ Λ Λ † † 7 7 ◇ ◇ 1 1 Z Z B B C C C C C C E E H H I I Λ Λ Y Y X X X X M M Ψ Ψ	4 X X ↑ + 3 ⊕ ⊕ † † + ◇ Λ B B C C C C E E I I Y Y X X X X M M B	4 X X ↑ H + 3 ⊕ ⊕ Λ Λ † † 7 7 ◇ ◇ N N B B C C C C S S H H I I Λ Λ Y Y X X X X M M Ψ Ψ	4 X X ↑ H + 3 ⊕ ⊕ Λ Λ † † 7 7 ◇ ◇ N N B B C C C C S S H H I I Λ Λ Y Y X X X X M M Ψ Ψ	4 X X ↑ H + 3 ⊕ ⊕ Λ Λ † † 7 7 ◇ ◇ N N B B C C C C S S H H I I Λ Λ Y Y X X X X M M Ψ Ψ	4 X X ↑ H + 3 ⊕ ⊕ Λ Λ † † 7 7 ◇ ◇ N N B B C C C C S S H H I I Λ Λ Y Y X X X X M M Ψ Ψ	4 X X ↑ H + 3 ⊕ ⊕ Λ Λ † † 7 7 ◇ ◇ N N B B C C C C S S H H I I Λ Λ Y Y X X X X M M Ψ Ψ	4 X X ↑ H + 3 ⊕ ⊕ Λ Λ † † 7 7 ◇ ◇ N N B B C C C C S S H H I I Λ Λ Y Y X X X X M M Ψ Ψ	4 X X ↑ H + 3 ⊕ ⊕ Λ Λ † † 7 7 ◇ ◇ N N B B C C C C S S H H I I Λ Λ Y Y X X X X M M Ψ Ψ

Lakatos István csíkkozmási plébános ábécéi alapján összeállított gyűjtemény 1753-ból

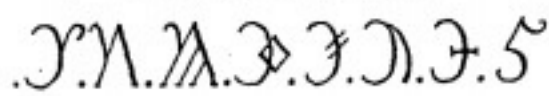
A maros-vásárhelyi kéziratban található rövidítések:¹⁾

A szavak elején:

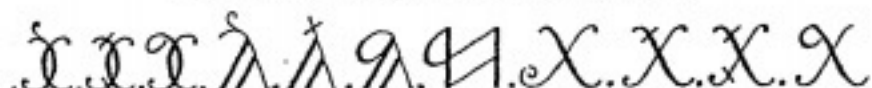

 lo le la hi he ha go gi ga bo bi ba

 za si se sa ru ri ra

A szavak végén.

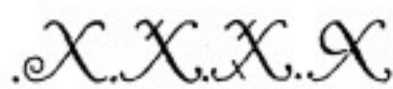

 ni st lt nk ngy ng nd ncz

A Kájoni-féle rövidítések:²⁾

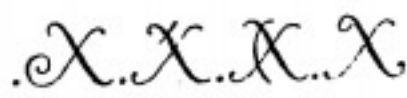

 ho he ha go ge ga csa bo bi be ba

 za st so se sa rt ru ro ri re ra

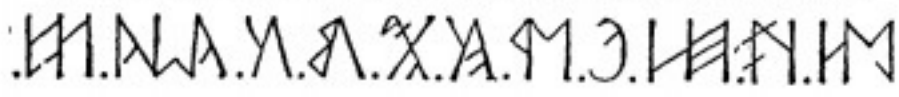
A Kaposi-féle rövidítések:³⁾

 bo bi be ba

Az Oertelius-féle rövidítések:

 bo bi be ba

A csik-szent-miklósi fölirat összerótt betűi:

 rcs grg st sm tyá ll vd nd zr li ur

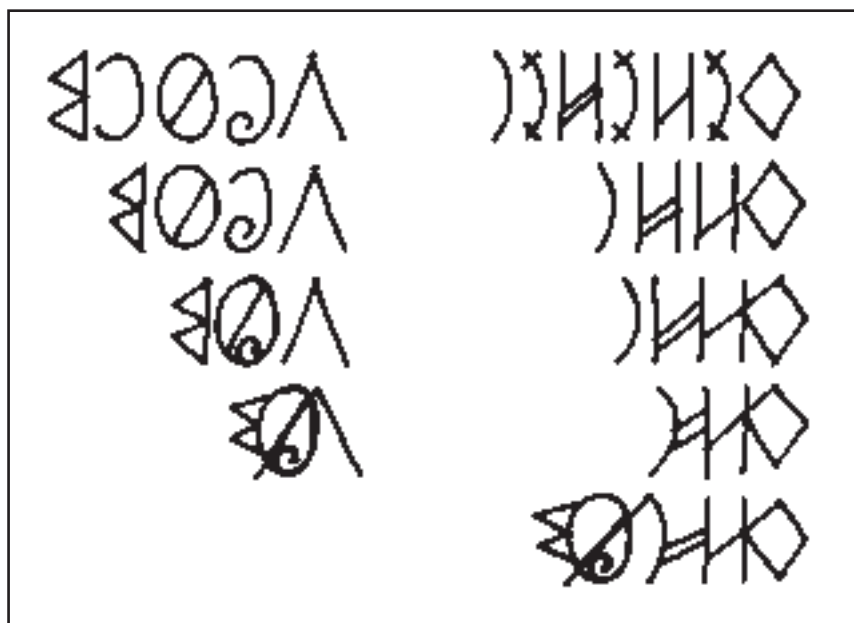
ab		K	irt		K	rt		K
al	 M K		it		K	si		M
albot	 M		la	 M		sk	 M	
ar na	 M		lt	 Cs		sm	 Cs	
ar	 K		nc	 N M		sp	 M	
art	 Sz		ncs	 N		st	 N	
be	 M		nd	 (and) N		 M Cs		
bet	 M			 M Cs K		sta	 B	
bo	 M		ngy	 N		szt	 M K	
ck	 N M		nk	 (unk) N		ti	 M K	
csi	 Cs			 M		tya	 Cs	
da	 M		nap	 KJ		ul	 M	
dej ?	 E		nt	 N T M		ur	 Cs	
derzsi	 D		ontol	 M		va	 Cs Sz	
du	 M		os	 D		zer	 Cs	
go	 M		rcsi	 Cs		zt	 N	

5. ábra. Az emlékekben előforduló ligaturák jegyzéke.

Az N, D, M, Cs, K, B, E, Sz, T, KJ betűk az emlékek nevének rövidítései, vö. pl. a VI. melléklet felírásait. A jegyzék nem tartalmazza TELJEDI ligaturáit (l. 3. ábra), továbbá Szamosközy latin szövegének ligaturáit, sem a kétes eseteket, mint a konstantinápolyi feliratnak különben nagyon figyelemre méltó összetett jeleit a várastáq szóban.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- DEBRECZENYI MIKLÓS: Az ősmagyar írás néhány hazai és oroszországi emléke (1914)
- FEHÉRNÉ WALTER ANNA: Az ékírástól a rovásírásig (Buenos Aires 1975)
- FISCHER KÁROLY ANTAL: A hun-magyar írás és annak fennmaradt emlékei (Budapest 1889)
- MAGYAR ADORJÁN: Ős magyar rovásírás (Warren USA 1970)
- MEIXNER ILDIKÓ: A dyslexia prevenció és reedukáció módszere (Budapest 1993)
- MEIXNER ILDIKÓ: Én is tudok olvasni I-II. (Tankönyvkiadó 1978)
- FORRAI SÁNDOR: Az ősi magyar rovásírás az ókortól napjainkig. (Antológia Kiadó 1994)
- FORRAI SÁNDOR: A magyar rovásírás elsajátítása (Szerzői kiadás 1996)
- KABAY LIZETT: A szelet vető táltos (Debrecen 2001)
- KORICSÁNSZKY ATILLA: A Napút ábécéje (Pécel 2003)
- DR. MOLNOS ANGÉLA: Magyarító könyvecske (Debrecen 2001)
- DR. MOLNOS ANGÉLA: Jövőnkért a magyar nyelv ügyében (Debrecen 2003)
- SZEBELLÉDYNÉ LÉVAI ÉVA: Rovásírásos szöveggyűjtemények (Debrecen)
- FRIEDRICH KLÁRA-SZAKÁCS GÁBOR: Kárpát-medencei birtoklevelünk a Rovásírás (Szakács Gábor kiadása 2003)
- FRIEDRICH KLÁRA: Rovásírás gyakorlatok nem csak gyerekeknek I–II. (Magyar Ház 2000)

Átírta: Dittler Ferenc építész

MEGFEJTÉSEK

50. oldal

Ember, gyermek, felelet, mellette, kereskedelem, anya, anyu, apa, apu, atya, baba, haza, haza, út, új, úr, tud, túl, múlt, csak, csúcs, nyúl, duda, turul, nyugat, nyugat, Gyuri, Gyula, Gyula, Zsuzsa, ma, mai, Csaba, egy, agy, ágy, nagy, így, gyík, idő, dió, is, sima, itt, itt, inda, indul, rovásírás, holnap, nyár, nyír, öt, köt, tök, hal, hal, hall, olló, olló, kell, kert, menny, mennyi, annyi, könny, paripa, szkíta, hun, avar, avar, magyar, vár, vár, ez, az

55. oldal

Légy hú mind haláliglan és teneked adom az életnek koronáját

KÖZLEMÉNY

A magyar Rovók és Rovásírók Országos Szövetsége a jövőben Forrai Sándor Rovásíró Kör néven folytatja eddigi tevékenységét. Célja a rovásírás tanulása és tanítása, minden tag lehetőségeihez mérten részt vesz ezen nemzeti örökségünk terjesztésében, népszerűsítésében.

Örökös és tiszteletbeli elnöke Forrai Sándor, vezetője Szakács Gábor.

A kör tagja lehet, aki évi 5000 forintos „tagdíjjal” támogatja rovásírás-versenyeinket és rendezvényeinket. A tagdíj kizárólag a Magyarok Házában (Bp., Semmelweis u. 1–3.) évente megrendezésre kerülő Rovásírók Napja, valamint a Kárpát-medencei Rovásírás-versenyek szervezésére használható fel. A befizetett összegeket, az előkészületeket a befizető ellenőrizheti, a kifizetések számláiról másolatot kap.

Mindenkit szeretettel és tisztelettel várunk a Forrai Sándor Rovásíró Körbe, amelynek tevékenységével kapcsolatos felvilágosítás Szakács Gábortól kapható.

Postacím: 1163 Budapest, Sasvár utca 53.

Telefon: 06 (1) 403-1086, 06 (30) 431-1281

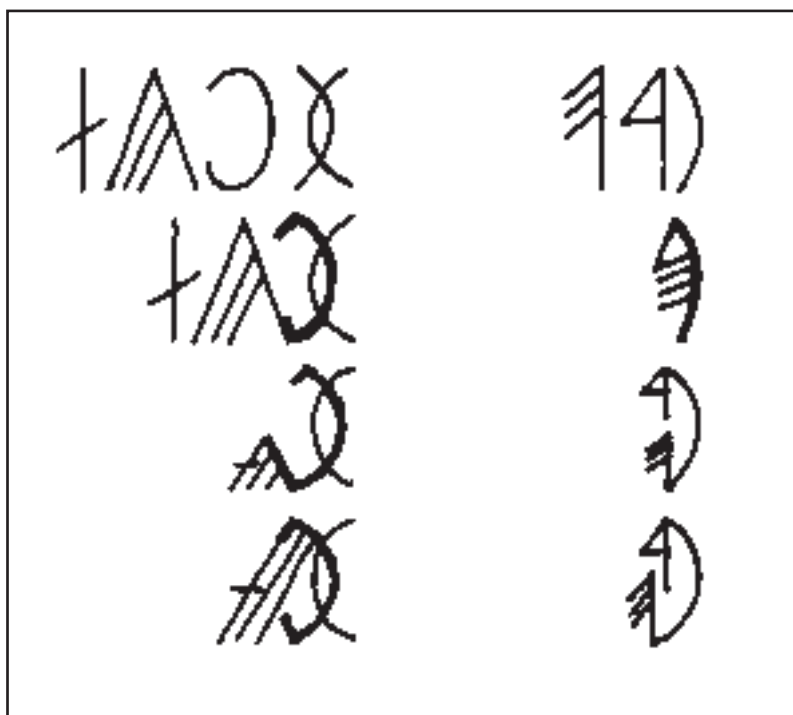
E-mail: szakacsghabor@axelero.hu

Jelvényünket Dittler Ferenc építész rajzolta

TARTALOM

ELŐSZÓ	3
A ROVÁSÍRÁS LEGFONTOSABB SZABÁLYAI	5
GYAKORLATOK	7
SOKAT TETTEK A ROVÁSÍRÁS FENNMARADÁSÁÉRT... ..	40
A HANGOS OLVASÁS TANANYAGA	43
KAKUKK	48
RÖVIDÍTÉSEK ÉS ÖSSZEROVÁSOK	49
SZAKKÖRI ÖTLETTÁR	51
ROVÁSÍRÁS ÉS EURÓPA	
SZAKÁCS GÁBOR BESZÉLGETÉSE SZAMÖSVÖLGYI PÉTER POLGÁRMESTERREL	56
KÖSZÖNET	60
FELHASZNÁLT IRODALOM	66
MEGFEJTÉSEK	67

Átírta: Dittler Ferenc építész